

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Запорізький національний університет
Освітня програма	48070 Право
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Запорізький національний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	48070
Назва ОП	Право
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Некіт Катерина Георгіївна, Шубіна Наталія Миколаївна, Овчаренко Олена Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.06.2021 р. – 17.06.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/vidom-pro-samoocin/2021/zvit_pravo.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/ppae2021/_v_zitu_081.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти вперше була затверджена Вченою радою ЗНУ (протокол № 12 від 21.06.2016 р.); оновлення ОП здійснюється на регулярній основі, з урахуванням пропозицій як здобувачів вищої освіти й НПП, так і роботодавців. Дана ОП ґрунтується на традиціях регіональної Запорізької школи адміністративного права, що заснована гарантом ОП проф. Т.О. Коломоець, і представлена такими науковцями, як В.К. Колпаков, Л. В. Коваль, Курінний Є.В., Сидоров Я.О., Шарая А.А. та ін., відомими в Україні й поза її межами. Унікальністю ОП є комплексне залучення роботодавців до навчального і наукового процесу, взірцевість співпраці ЗВО із національними і міжнародними партнерами, що забезпечує практико-спрямований компонент навчання на ОП, вдале поєднання традиційних та інноваційних методів викладання, збалансований зміст освітніх компонентів, які забезпечують формування глибоких теоретичних знань й soft-skills у здобувачів вищої освіти, запровадження на ОП широкої практики зарахування результатів неформальної освіти, застосування компетентнісного підходу в навчанні, забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів наукового ступеня доктора філософії, високий рівень методичного забезпечення всіх ОК, які викладаються на ОП, зокрема, шляхом наповнення електронної системи Moodle, яка є доступною для аспірантів цілодобово в он-лайн форматі, застосування модельної практики подвійного наукового керівництва здобувачами, високий професіоналізм педагогічних працівників та наукових керівників даної ОП, релевантність тем наукових досліджень аспірантів сучасним тенденціям розвитку правової науки й зв'язаність їх із темами наукових досліджень їх наукових керівників, спільні наукові проекти аспірантів і НПП, впровадження в ЗВО посади Координатора PhD-програм ЗНУ, яка є унікальною в контексті національних практик, а також взірцеве дотримання стандартів академічної доброчесності на ОП. Зміст ОП відповідає стратегії розвитку ЗВО і юридичного факультету, на якому ОП реалізовується. Мета, цілі та програмні результати навчання ОП сформульовані з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, тенденцій розвитку галузі. ОП відповідає усім вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. За результатами акредитаційної експертизи ЕГ дійшла висновку, що ОП та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, має інноваційні практики, є взірцевою для аналогічних ОП в Україні.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони та позитивні практики встановлені ЕГ за кожним критерієм оцінювання. Вони є переконливими і забезпечені необхідними фактами і доказами, що стало підставою обґрунтування рівня відповідності ОП критеріям оцінювання. Зокрема, це наступне: взірцевість концепції підготовки PhD, розробленої в ЗВО, що забезпечується органічним поєднанням теоретичних і практичних освітніх компонентів ОП; високий рівень теоретичної, дослідницької й педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти під час навчання на ОП; систематична активна співпраця гаранта, академічного персоналу аспірантів й роботодавців під час розробки, удосконалення ОП; реалізація на ОП взірцевої практики подвійного наукового керівництва аспірантами (представлена як науковцями українських партнерів ЗНУ, так і іноземними науковцями); підписання між ЗВО та низкою вітчизняних ЗВО та наукових установ та іноземних партнерів угод про співпрацю, яка забезпечує академічну мобільність аспірантів, обмін досвідом, наукову та інші види співробітництва між ЗВО і партнерами; належне оприлюднення офіційних документів ОП на офіційній веб-сторінці ЗВО; здобуття аспірантами ОП soft skills через нормативні, вибіркові ОК, а також звернення здобувачів до неформальних форм освіти з можливістю подальшого зарахування їх результатів на ОП; прозорість правил прийому до аспірантури та їх взірцевий формат (вступний іспит з правознавства, презентація дослідницької пропозиції, іспит з іноземної мови); поєднання під час навчання викладачами широкого спектра традиційних і інноваційних методів навчання; поєднання більшістю НПП, які є визнаними фахівцями у галузі права, своєї наукової діяльності з іншою професійною, зокрема експертною діяльністю; здобувачі ОП є активними щодо участі у проведенні наукових заходах, проведенні спільних дослідженнях із науковими керівниками, здійсненні академічної мобільності, тощо; інституційна політика академічної доброчесності підтримується керівництвом ЗВО, впроваджується гарантом і академічним персоналом ОП й реалізується здобувачами вищої освіти; процедури конкурсного добору й рейтингування НПП є прозорими, чіткими і зрозумілими, що забезпечує дотримання ними високого фахового рівня; широке залучення роботодавців до навчального і наукового процесу під час реалізації ОП; стимулювання професійного розвитку викладацької майстерності НПП системою преміювання та доплат, у тому числі за публікації в НМБ Scopus та Web of Science, захист докторської дисертації, тощо; інституційна політика ЗВО щодо сприяння внутрішній та міжнародній академічній мобільності аспірантів; високий рівень існуючого матеріального й ресурсного забезпечення освітнього середовища ЗНУ, який забезпечує потреби здобувачів ОП; взірцевість створеного на ОП освітнього середовища й культури якості освіти, заснованого на традиціях регіональної Запорізької школи адміністративного права, яке повністю задовольняє потреби та інтереси здобувачів, і відповідає потребам ринку праці.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: ЕГ не отримала підтвердження того, які саме позитивні практики аналогічних вітчизняних та зарубіжних ЗВО або елементи цих ОНП були запозичені ОНП. Недостатнім є врахування у цілях ОНП та її програмних результатах регіонального контексту. Заходи, передбачені Стратегією інтернаціоналізації ЗНУ, реалізовані на ОНП лише частково. Зокрема, на ОНП майже не було випадків залучення хостинг-професорів до викладання окремих ОК на ОНП; не забезпечено викладання ОК англійською мовою (або іншими іноземними мовами); на ОНП не розроблено локального плану дій щодо реалізації Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ та Плану інтернаціоналізації діяльності ЗНУ. Діяльність проблемних груп аспірантів ОНП в рамках роботи Наукового товариства студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ не передбачена, на відміну від проблемних груп студентів, незважаючи на наявність спільних заходів студентів і аспірантів у Плані роботи Наукового товариства студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ. Напрями наукових досліджень окремих викладачів, задіяних на реалізації ОНП (в рамках ОК 4 «Дослідницько-інноваційна діяльність» й ОК 5 «Основи європейської проектної діяльності») не повністю відповідають змісту ОК, що ними викладаються. Рекомендації: Рекомендується відобразити у Розділі 8 ОНП, які елементи або методи навчання були запозичені у закладах-партнерах під час підготовки та перегляду змісту ОНП із посиланнями на відповідні програми на сайтах закладів-партнерів. Рекомендується більш чітко врахувати регіональний контекст під час проектування цілей та програмних результатів ОНП, зокрема: (а) шляхом включення до змісту ОК ОНП окремих модулів, які враховували б специфіку Запоріжжя як регіону із розвинутою промисловістю, зокрема, спрямованих на більш поглиблене вивчення правового забезпечення господарської діяльності й підприємництва; (б) шляхом затвердження тем наукових досліджень окремих аспірантів з урахуванням регіонального контексту; (в) шляхом проведення окремих наукових заходів на ОНП з тематикою, яка враховує регіональний контекст. Рекомендується активніше залучати іноземних викладачів, хостинг-професорів до проведення лекцій та тренінгів для здобувачів ОНП за окремими ОК. Доцільним було б запровадження можливості для здобувачів прослухати окремі освітні компоненти (або модулі ОК) ОНП англійською мовою, як це передбачено Стратегією інтернаціоналізації ЗНУ. Рекомендується розробити й упровадити локальний нормативний акт юридичного факультету, який би забезпечував реалізацію Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ та Плану інтернаціоналізації діяльності ЗНУ на ОНП. Рекомендується стимулювати й активізувати діяльність проблемних груп аспірантів ОНП і відображати відповідні плани і результати роботи на веб-сторінці Наукового товариства студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ. Рекомендується забезпечити релевантність наукових досліджень викладачів ОК 4 «Дослідницько-інноваційна діяльність» і ОК 5 «Основи європейської проектної діяльності» галузі знань 08 Право.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета освітньо-наукової програми (ОНП) «Право» - підготувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців з права з інноваційним мисленням, спроможних здійснювати ефективну правотворчу, правозастосовну, проектну, експертно-консультативну діяльність, орієнтовану на європейські цінності та демократичні стандарти, а також здатних здійснювати фундаментальні й прикладні наукові дослідження та педагогічну діяльність (п. 2) Фокусом програми є дослідження у галузі, спрямовані на генерацію нових ідей, розв'язання комплексних актуальних проблем (п. 3) (http://phd.znu.edu.ua/page/edu/programy/o81-pravo/onp_2021.pdf). ЕГ констатує, що формулювання мети ОНП є чітким і однозначним, відповідають міжнародним стандартам у галузі вищої освіти. Мета ОНП відповідає місії й стратегічній меті ЗНУ, які закріплені в Стратегії розвитку ЗНУ на 2018-2022 рр. (https://www.znu.edu.ua/docs/2020/_rozvitku_znu_onovlena1.pdf), Статуті Запорізького національного університету (https://www.znu.edu.ua/docs/2019/statut_znu.pdf), Стратегії розвитку юридичного факультету Запорізького національного університету на 2020-2025 рр. (<https://www.znu.edu.ua/strategijarozvytkuft/2020/law.pdf>). Стратегічні завдання, викладені в зазначених документах, узгоджуються із загальною політикою МОН України, НАЗЯВО, НАПрН України, а також потребами наукової спільноти, роботодавців, і потенційних аспірантів ОНП. Зазначене було підтверджено під час зустрічей ЕГ із роботодавцями, НПП, аспірантами та керівництвом ЗВО. Унікальністю ОНП є те, що викладання освітніх компонентів забезпечується НПП, які є визнаними фахівцями у галузі права, членами проектних груп міжнародних проектів (Андрєєва І.О., Запольських С.П., Залужна М.В., Меньяло В.І. Сіриньок-Долгарьова К.Г. та ін), експертних рад при органах державної влади і місцевого самоврядування (Сіриньок-Долгарьова К.Г., Коломоєць Т.О., Ермоленко Д.О. Бондар О.Г. та ін.), членами редакційних колегій видавництва і журналів (Коломоєць Т.О., Удовика Л.Г., Колпаков В.К., Верлос Н.В. та ін.). Унікальність ОНП забезпечується, серед іншого, існуванням наукової школи «Інституціональна парадигма та функціональність адміністративного права і процесу», керівником якої є гарант ОНП проф. Коломоєць Т.О. (Положення про наукові школи ЗНУ: <https://cutt.ly/cmlus6S>; <https://www.znu.edu.ua/ukr/sci/4656>). Представниками наукової школи є В.К. Колпаков, Л. В. Коваль, Курінний Є.В., Сидоров Я.О., Шарая А.А. та ін. – відомі в Україні й поза її межами науковці. Основні

напрями підвищення якості освітньої діяльності ЗНУ до рівня міжнародних вимог, зокрема, стандартів і рекомендацій Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, визначені Стратегією розвитку юридичного факультету Запорізького національного університету на 2020-2025 рр. (<https://www.znu.edu.ua/strategijarozvytkuft/2020/law.pdf>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ (https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Особливістю ОНП «Право» є те, що одним із роботодавців для випускників є ЗНУ, представники якого є розробниками ОНП. Окрім цього, про залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання свідчать такі факти: рецензія доктора юридичних наук, професора, провідного наукового співробітника відділу конституційного права та місцевого самоврядування Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України О.В. Батанова; рецензія доктора юридичних наук, першого проректора НЮУ ім. Ярослава Мудрого Ю.П. Битяка; віце-президента Запорізької Торгово-промислової палати А.В. Куц та інших. Під час проведення інтерв'ю з роботодавцями, професор Д.В. Лученко К. відзначив, що між ЗНУ і НДІДБ та МС НАПрН України налагоджена дієва співпраця та взаємодія насамперед в організації спільних наукових заходів із залученням здобувачів даної ОНП (Харківський міжнародний юридичний форум) й проходження практики аспірантами даної ОНП. Приміром, у 2020 р. аспірант ЗНУ Б. В. Коваленко проходив практику в НДІДБ та МС НАПрН України, під час якої допомагав упорядковувати матеріали для Великої української юридичної енциклопедії, зокрема її Тому 5 «Адміністративне право». Інформація, наведена у відомостях самооцінювання та у змісті ОНП щодо залучення до її формування заінтересованих сторін (роботодавців, академічної спільноти) підтвердилася під час відповідних зустрічей, а також на запит ЕГ. Так, ЕГ було надано витяг із протоколу засідання кафедри історії і теорії держави та права від 26.03.2021 р. № 8, в якому зафіксоване обговорення змісту ОНП й визначені пропозиції щодо її коригування, а також врахування пропозицій керівника Апарату Офісу Президента України О. Дніпрова щодо оновлення змісту ОНП. Також під час зустрічі 2 із академічним персоналом і зустрічей із гарантом ОНП детально обговорювався зміст ОК 5 «Основи європейської проектної діяльності», який було удосконалено під потреби юридичного факультету, оскільки цей курс викладається для всіх аспірантів ЗНУ. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, випускниками ОНП та представниками аспірантського самоврядування було отримано підтвердження їх активної і систематичної участі у розгляді питань, пов'язаних із переглядом окремих цілей ОНП, змісту ОК (Соколенко Д.В., Кремova Д.С.). Приміром, аспірантка Кремova Д.С. вказала, що її пропозиції щодо зміни компетентностей й удосконалення практики аспірантів були враховані в ОНП. Під час відкритої зустрічі доцент кафедри публічного права ЧНУ імені Юрія Федьковича І.В. Ковбас вказав, що в 2021 р. він запропонував використання у ЗНУ результати проектних фахових досліджень з проблематики медіації, напрацьовані в їх університеті впродовж останніх трьох років. Ця пропозиція, за інформацією гарантa ОНП, перебуває у стадії опрацювання і буде врахована під час наступного перегляду ОНП. На підставі викладеного ЕГ констатує, що визначення цілей ОНП та формулювання програмних ПРН відбувалося із урахуванням позицій та потреб всіх заінтересованих сторін.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Доказом врахування потреб ринку на ОНП є регулярні процедури обговорення даної ОНП зі стейкхолдерами про забезпечення підготовки фахівців, які здатні здійснювати наукову та практичну діяльність у сфері права. Це було підтверджено під час зустрічей із роботодавцями, гарантом, керівництвом ЗВО і відкритої зустрічі. На запит ЕГ гарант (відповідь ЗВО на запитання 29.3 ЕГ) надала низку Угод про співпрацю між ЗВО і національними та іноземними партнерами, що сприяють більш ефективному досягненню цілей ОНП, здійсненню навчання і проходженню практики аспірантами ОНП (Хмельницький національний університет управління та права імені Леоніда Юзкова, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Харківський національний університет внутрішніх справ, Запорізький міський центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Південно-Східним міжрегіональним управлінням Міністерства юстиції, Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури Дніпропетровської області, ДП «Інформаційні судові системи», Запорізькою міською радою, Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду, Куявський університет (Польща), Вроцлавський університет (Польща) та ін.). Гарант надала запевнення, що під час формулювання цілей та ПРН ОНП було враховано досвід підготовки докторів філософії зі спеціальності 081 «Право» у національних та міжнародних університетах-партнерах. Однак, ЕГ не отримала підтвердження того, які саме аналогічні ОНП вітчизняних та зарубіжних ЗВО або елементи цих ОНП були запозичені ОНП. ЕГ рекомендує відобразити у Розділі 8 ОНП, які елементи або методи навчання були запозичені у закладах-партнерах під час підготовки та перегляду змісту ОНП із посиланнями на відповідні програми на сайтах закладів-партнерів. Також, на думку ЕГ при формулюванні цілей і програмних результатів навчання ОНП недостатньо враховано регіональний контекст, адже більшість навчальних дисциплін ОНП не пов'язані із правовим регулюванням промисловості; бракує відповідної тематики наукових досліджень у аспірантів ОНП і НПП, задіяних під час реалізації ОНП. ЕГ отримала підтвердження, що в рамках даної ОНП здійснюється моніторинг працевлаштування випускників, значна кількість яких працює в органах державної влади і місцевого самоврядування Запорізького регіону. Про це свідчили випускники ОНП під час зустрічі 8. Доказом врахування галузевого контексту на ОНП є той факт, що випускники і здобувачі ОНП (Шумейко І., Кремova Д.) викладають правові дисципліни на юридичному факультеті. В ЗВО

ведеться проєкт «Історія успіху випускника» (<https://cutt.ly/intks4O>). Існує Асоціація випускників ЗНУ, членами якої є й випускники ОНП й Рада роботодавців юридичного факультету, які працюють із випускниками. Ці факти свідчать врахуванням тенденцій ринку праці на ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Оскільки відповідний Стандарт відсутній, ЕГ шляхом аналізу змісту ОНП (https://www.znu.edu.ua/2016/polozhennya_pro_svzyavo.pdf) констатувала, що, дана ОНП має відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>) для восьмого кваліфікаційного рівня. Програмні результати навчання, визначені в ОНП відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій, які характеризують знання, уміння/навички, комунікацію, відповідальність і автономію, властиві восьмому кваліфікаційному рівню, що відображено в загальних та фахових компетентностях, а саме: знання (концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності) – ПРН 1, 2, 3, 12; уміння / навички (спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей) – ПРН 5, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22; комунікація (вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях) – ПРН 6, 7, 11; відповідальність та автономія (демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення) – ПРН 4, 8. Аналіз Розділу 7 ОНП свідчить, що досягнення 23 ПРН забезпечується у повному обсязі 13 обов'язковими компонентами ОНП і трьома її вибірковими компонентами. В цьому контексті у ОНП має місце комплексний підхід, за яким досягнення ПРН забезпечується трьома і більше ОК. Як приклад, ПРН 10 «Уміння формулювати та оформлювати наукові тексти, вести дискусії щодо результатів кваліфікованої наукової праці» забезпечується ОК 1 «Практичний курс іноземної мови для викладача-дослідника», ОК 2 «Критичне мислення та філософське усвідомлення світу», ОК 4 «Дослідницько-інноваційна діяльність», ОК5 «Основи європейської проєктної діяльності», ОК6 «Академічне письмо та академічна доброчесність», ОК 7 «Риторика та публічні виступи» і ОК 9 «Практика педагогічна». ЕГ констатує, що послідовність досягнення ПРН за ОНП є логічною, відповідає меті ОНП, традиціям правничої освіти та інституційній політиці ЗНУ, що було підтверджено під час зустрічей з академічним персоналом, керівництвом ЗНУ, гарантом.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: тісна співпраця ОНП із роботодавцями та аспірантами під час розробки та реалізації ОНП; усвідомлення гарантом, керівництвом ЗНУ та академічним персоналом за ОП тенденцій розвитку спеціальності та юридичної освіти, їх активна участь у заходах формування рішень стратегічного характеру, що згодом знаходить свій прояв у перегляді формулювань цілей та ПРН; збалансованість цілей ОНП і програмних результатів навчання, досягнення яких здійснюється за рахунок змісту ОК. Позитивні практики: підписання між ЗВО та низкою національних та іноземних партнерів угод про співпрацю, які сприяють більш ефективному досягненню цілей ОНП (ГО «Центр українсько-європейського наукового співробітництва», Хмельницький національний університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Харківський національний університет внутрішніх справ, Запорізький міський центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, Південно-Східним міжрегіональним управлінням Міністерства юстиції, Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури Дніпропетровської області, ДП «Інформаційні судові системи», Запорізькою міською радою, Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду, Куявський університет (Польща), Вроцлавський університет (Польща) та ін.).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони та недоліки: ЕГ не отримала підтвердження того, які саме позитивні практики аналогічних вітчизняних та зарубіжних ЗВО або елементи цих ОНП були запозичені ОНП; недостатнє врахування у цілях ОНП та її програмних результатах регіонального контексту. Рекомендації: відобразити у Розділі 8 ОНП, які елементи або методи навчання були запозичені у закладах-партнерах під час підготовки та перегляду змісту ОНП із посиланнями

на відповідні програми на сайтах закладів-партнерів; Більш чітко врахувати регіональний контекст під час проектування цілей та програмних результатів ОНП, зокрема: (а) шляхом включення до змісту ОК ОНП окремих модулів, які враховували б специфіку Запоріжжя як регіону із розвинутою промисловістю, зокрема, спрямованих на більш поглиблене вивчення правового забезпечення господарської діяльності й підприємництва; (б) шляхом затвердження тем наукових досліджень окремих аспірантів з урахуванням регіонального контексту; (в) шляхом проведення окремих наукових заходів на ОНП з тематикою, яка враховує регіональний контекст.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітньо-наукова програма загалом відповідає визначеному критерію, проектування та цілі ОНП визначені з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін, спрямована на здійснення місії ЗНУ та юридичного факультету ЗНУ, як єдиного в Запорізькому регіоні класичного багатoproфільного університету. Існуючі недоліки не перешкоджають досягненню заявлених цілей і програмних результатів навчання та не можуть вважатися суттєвими. Водночас, інноваційних практик за зазначеним критерієм ЕГ не виявила.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП становить 60 кредитів ЄКТС, що відповідає п. 6 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>). Термін навчання – 4 роки (у тому числі освітня складова – 2 роки). Стандарт відсутній. Освітню програму розроблено у відповідності до Національної рамки кваліфікацій для восьмого (доктора філософії) кваліфікаційного рівня. Навчальний план денної форми навчання аспірантів затверджений рішенням Вченої ради ЗНУ від 26.06.2020, протокол № 13 (відомості ССО ЗВО та додатки до нього, [blob:https://office.naqa.gov.ua/2f71311d-6ee4-437c-814f-e33a0937c4e4](https://office.naqa.gov.ua/2f71311d-6ee4-437c-814f-e33a0937c4e4)). Також ЕГ звернула увагу, що інституційна політика ЗВО спрямована на поєднанні теоретичного навчання й практичної підготовки, а також на надання здобувачам вищої освіти можливості додаткового (поглибленого) вивчення «Дослідницько-інноваційної діяльності» (ОК 4), «Основ європейської проектної діяльності» (ОК 5), «Академічного письма та академічної доброчесності» (ОК 6), що є інноваційною практикою, оскільки вивчення освітніх компонентів такого змісту забезпечує системну підготовку аспірантів до проведення якісних наукових досліджень. Інноваційним є також поєднання на ОНП педагогічної й дослідницької практики, загальний обсяг яких відповідно до навчального плану складає 6 кредитів. Поєднання двох видів практичної підготовки забезпечує ефективну підготовку аспірантів до подальшої науково-педагогічної діяльності. Аналіз змісту ОНП (http://phd.znu.edu.ua/page//edu/programy/o81-pravo/onp_2021.pdf) свідчить, що практика в структурі ОК ОНП складає 10 % від загальної кількості ОК, що відрізняється від аналогічних ОНП інших ЗВО у країнний бік. Приміром, проект ОНП «Право» Національного юридичного університету передбачає 1 кредит для педагогічної практики аспірантів із загального обсягу ОНП 57 кредитів (<https://cutt.ly/xmloQN6>). При цьому обов'язкові кредити цієї ОНП складають 43, із них 1 кредит приходить на педагогічну практику. ЕГ констатує, що співвідношення практичної підготовки в структурі ОК рецензованої ОНП «Право» ЗНУ є більш збалансованим.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Розробка ОНП «Право» базується на Положенні про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (поза аспірантурою) ЗНУ (<https://cutt.ly/EmlpJsW>), Положенні про ОНП підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти (ступеня доктора філософії) ЗНУ (<https://cutt.ly/pmlpKXs>). ОНП в є структурованою у контексті загального часу навчання. ЕГ констатує, що ОНП за внутрішньою структурою (необхідні реквізити, лист-погодження, передмова, склад проектної групи, профіль ОНП зі спеціальності 081 Право, опис предметної області (сфери), придатність до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання, перелік програмних компетентностей й програмних результатів навчання ресурсне забезпечення ОНП, національна й міжнародна кредитна мобільність, опис переліку компонентів ОНП, наукова складова ОНП, структурно-логічна схема ОНП, форма атестація здобувачів вищої освіти, вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти) повністю відповідає традиціям правничої освіти. На думку ЕГ, за відсутності відповідного стандарту внутрішня структура ОНП може бути взята за приклад при проектуванні модельної ОПН у галузі 08

Право зі спеціальності 081 Право. Перелік освітніх компонентів в освітній програмі та навчальному плані співпадають. ЕГ отримала примірники індивідуальних планів наукової роботи аспірантів (приміром, Ганжа О.Г.) й індивідуального навчального плану аспіранта (приміром, Кремова Д.С.), зміст яких відповідає ОНП й навчальному плану, затверджені на відповідний період. До змісту ОНП включено структурно-логічну схему ОНП, яка доводить, що ОК складають логічну взаємопов'язану систему. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, випускниками ОНП ЗНУ й роботодавцями підтверджено, що обрані структура та зміст ОНП (в аспекті послідовності її виконання) дозволяють досягти заявлених цілей та програмних ПРН, у т.ч. тих, що корелюють із предметними компетентностями. Це чітко доводить Матриця відповідності програмних результатів навчання та компетентностей. Приміром, ЗК 2 «Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу нових та комплексних ідей відповідає ПРН 2 «Уміти абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати явища суспільного життя». ОНП та Навчальний план структурно поділені на: ОК загальним обсягом 60 кредитів ЄКТС, що розділені на цикли загальної (27 кредитів ЄКТС) та професійної підготовки (18 кредитів ЄКТС), й ВК обсягом 15 кредитів ЄКТС (встановлений мінімум), що розділені на 3 каталоги (переліків) з 10, 9 і 8 ВК відповідно у кожному каталогі. ЕГ окремо констатує, що на ОНП за відсутності стандарту розроблені Робочі програми дослідницької практики й Робочі програми педагогічної практики, які переглядаються щороку з урахуванням змін до законодавства й потреб ОНП, є взірцевими. Відповідні програми розміщені на сайті ЗВО й у системі МУДЛ, що також свідчить про публічність ОНП (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/law/5115>).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Об'єкт вивчення ОНП визначений у Р. з ОНП, який має назву «предметна область» (http://phd.znu.edu.ua/page//edu/programy/081-pravo/onp_2021.pdf). ЕГ констатує, що ОК повністю відповідають методам, методикам та технологіям, якими має оволодіти здобувач вищої освіти третього рівня вищої освіти на практиці, сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються на ОНП, обрані у відповідності до об'єкта вивчення. Це, зокрема, підтвердило опитування академічного персоналу під час відповідної Зустрічі 2. Аналогічні результати відображені в результатах регулярних соціологічних опитування аспірантів й НПП ОНП (<https://cutt.ly/emlamA9>) ОНП є міждисциплінарною, що забезпечується включенням до каталогу дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня на 2020-2021 рік вибіркового дисциплін різного галузевого спрямування (приміром, ВД 2.8. – це Правову компаративістику, ВД 3.4. – Проблеми теорії розкриття та розслідування злочинів, а ВД 3.5 - це Організаційно-правові засади господарювання в аграрному секторі). Таке різноманітне поєднання навчальних дисциплін дозволяє аспіранту виробити індивідуальну траєкторію навчання. Під час зустрічей ЕГ із академічним персоналом, аспірантами й керівництвом ЗВО всі учасники проявили глибоке розуміння того, що ОНП спрямована на здійснення теоретичних досліджень у галузі права, які повинні мати ефективне практичне впровадження. Так, наприклад, ЕГ отримала запевнення, що впродовж 2020-2021 р.р. НПП та здобувачі були залучені до обговорення та підготовки пропозицій до проектів законів (відповідь ЗВО на запитання 16 запити ЕГ). ЕГ констатує, що зміст ОНП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності, що підтверджується предметною областю програми, її орієнтацією, метою і фокусом навчання, теоретичним змістом предметної області, методами викладання та навчання, а також компетентностями, що передбачені ОНП. Ключові для формування компетенцій дисципліни розміщені в нормативній (обов'язковій) частині ОНП. На думку, ЕГ, це ОК 2 «Критичне мислення та філософське усвідомлення світу» ОК 3 «Педагогічні технології в системі вищої освіти», ОК 4 «Дослідницько - інноваційна діяльність», ОК 5 «Основи європейської проектної діяльності», ОК 6 «Академічне письмо та академічна доброчесність» ОК 7 «Риторика та публічні виступи». Зазначені освітні компоненти, які судячи із аналізу системи МУДЛ ЗНУ, в якій міститься змістовне наповнення цих навчальних курсів, у такій унікальній сукупності дозволяють сформувати науково-методологічне підґрунтя для вирішення наукової складової ОНП, що передбачає проведення власного наукового дослідження з проблематики го права під керівництвом наукового керівника та оформити його результати у вигляді кваліфікаційної роботи. ОНП «Право» Національного юридичного університету не містить такого комплексу обов'язкових ОК, що доводить унікальність ОНП «Право» у ЗНУ (<https://cutt.ly/xmloQN6>).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії аспіранта забезпечується Положенням Про реалізацію права здобувачами третього рівня вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/AmlaSXf>). Згідно відомостей самооцінювання, здобувачам пропонується перелік вибіркового дисциплін, сформований, з урахуванням тем їх наукових досліджень, тенденцій розвитку юридичної науки, запитів ринку праці, результатів обговорень ОНП. Це підтвердили і аспіранти та їх наукові керівники під час зустрічей 2 і 3. Здобувачі обирають три навчальні дисципліни загальним обсягом 15 кредитів, що відповідає пп. 15 п. 1 ст.62 Закону України «Про вищу освіту». Всі аспіранти підтвердили ЕГ, що їх побажання щодо вибору наукового керівника, теми наукового дослідження й переліку навчальних дисциплін, які вони вивчають, були у повному обсязі враховані. Декілька аспірантів (Ганжа О., Кремова Д. та ін.) під час зустрічі з вказали, що вони обирали ОНП за критерієм наявності наукового керівника, з яким вони бажають працювати. На думку ЕГ, це доводить ефективність і успішність ОНП на регіональному рівні. Перелік вибіркового дисциплін для здобувачів ОНП розміщено на сайті за посиланням (<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12801>), з детальним описом та презентаціями й силабусами у системі системи Moodle. У цій системі здійснюється і вибір навчальних дисциплін. Знайомство ЕГ із системою Moodle

підтверджує цей факт. Всі здобувачі під час зустрічей з ЕГ підтвердили, що процедура вибору прозора, детальна, індивідуальна для кожного здобувача, враховує тематику його наукових інтересів й включає допомогу наукового керівника – в разі такої потреби. Зазначені факти також знаходять відображення і в результатах опитувань здобувачів (<https://cutt.ly/VntetIs>). Індивідуальна траєкторія навчання аспіранта, на думку ЕГ, забезпечується також інституційними можливостями, які надає ЗВО: 1) Право аспіранта на зміну індивідуального навчального плану й теми наукового дослідження, яке реалізується за сприяння гаранта ОНП; 2) Право аспіранта мати двох наукових керівників – основного на юридичному факультеті ЗВО й додаткового, який є співробітником іншого ЗВО й співпрацює із ЗВО на добровільних засадах. Факти існування подвійного наукового керівництва аспірантами підтверджено гарантом, професором В.Доненко (Університет митної справи та фінансів) й професором Ю. Легеза (НТУ «Дніпровська політехніка») під час зустрічей з ЕГ; 3) Інституційною політикою запобігання конфліктних ситуацій й фактів не доброчесності, що регламентується Положенням про порядок і процедуру вирішення конфліктних ситуацій (<https://cutt.ly/Lnrmg8y>) й Кодексом академічної доброчесності (<https://cutt.ly/6nrmuRL>); 4) Інституційною політикою захарування окремих модулів навчання, отриманих аспірантами у неформальній освіті (Список прикладів надана на запит ЕГ, відповідь на запитання 5 ЕГ, Додаток 9 до Звіту ЕГ).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Організація та забезпечення практичної підготовки здобувачів вищої освіти за ОНП визначено загальною політикою практичної підготовки. Всі робочі програми практики є у вільному доступі на сайті ЗВО й у системі Moodle. Відповідно до ОНП та НП передбачено два види практики: педагогічна (ОК 8, 3 кредити, 90 годин) й дослідницька (ОК 9, 90 годин). Порядок проходження практик регламентований Положенням про практику здобувачів третього рівня ВО (<https://cutt.ly/gmlsFMH>). Також на ОНП розроблені Робочі програми практик і Методичні рекомендації із проходження практики (<https://cutt.ly/JmlsZjg>), які оновлюються регулярно. На сайті ЗВО оприлюднено перелік Баз дослідницької практики (РНД), до яких, за свідченням гаранта ОНП, віднесені партнери ОНП (<https://cutt.ly/zmlsVXR>). Зв'язок ОНП із зазначеними партнерами було підтверджено під час Зустрічі 5 з роботодавцями й Відкритої зустрічі, де були присутні представники зазначених установ. Приміром, суддя КАС ВС Стеценко С.Г. підтвердив, що ОНП тісно співпрацює із ВС шляхом організації навчальних й наукових заходів. Куц А.В., Віце-президент Запорізької ТПП й Яновська Л.І., директорка Запорізького регіонального центру підвищення кваліфікації підтвердили залучення аспірантів ОНП до заходів, які проводяться закладами, які вони очолюють. Активну участь у практиці під час зустрічей підтвердили аспіранти ОНП та їх наукові керівники, які здійснюють організаційне й консультативне керівництво практикою. ЕГ встановила, що дослідницька практика проходить у формі пошуку інформації, роботи із базами даних, пошуку наукової літератури, роботи із емпіричною базою, здійснення соціологічних й статистичних досліджень, обґрунтування результатів власних наукових досліджень. Педагогічна практика полягає переважно у проведенні навчальних занять зі студентами. Педагогічна практика забезпечує досягнення ПРН 1, 2, 4, 5, 8, 11, 12, 15, 16, 18, а Дослідницька - ПРН 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,15,16,19. ЕГ констатує, що два види практики аспірантів забезпечують результати, необхідні для підготовки висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця, здатного до викладацької роботи у закладах вищої освіти всіх рівнів акредитації, що володіє сучасними методами, формами та засобами навчання. Взірцевий характер практичної підготовки аспірантів забезпечується поєднанням двох видів практики й оптимальним співвідношенням відповідних ОК в структурі ОНП, що сягає 10 % від загальної кількості компонентів ОНП. ЕГ також констатує взірцевий характер методичного забезпечення практичної підготовки аспірантів ОНП. На сайті ЗВО розміщені Методичні рекомендації до організації та проходження практики для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ступеня доктора філософії ОНП 081 Право, розроблені проф. Л. Удовикою й доц. Я. Сидоровим (<https://www.znu.edu.ua/praktyka/law/pravo-phd/11.pdf>). Ці рекомендації варто використовувати під час розроблення загальнодержавного Стандарту ОНП за спеціальністю 081 Право.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти soft skills забезпечується комплексно за низкою ОК (зокрема ОК 1 "Практичний курс іноземної мови для викладача-дослідника", ОК 3 "Педагогічні технології в системі вищої освіти (за фаховим модулем)", ОК 4 "Дослідницько-іноваційна діяльність", ОК 6 "Академічне письмо та академічна доброчесність" ОК 7 "Риторика та публічні виступи", ОК 8 "Практика педагогічна") щодо компетентностей, які сприяють набуттю таких навичок, як комунікабельність, лідерство, робота в команді, креативність, відповідальність тощо (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 5, ЗК 7, ЗК 8, ЗК 11, ЗК 13). Сприяння набуттю соціальних навичок форм та методів навчання підтверджено під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, НПП та випускниками ОНП. Зокрема, наукові керівники підвердили, що виробленню soft skills у аспірантів сприяють спільні наукові дослідження із науковими керівниками. Випускники ОНП (Зустріч 8) Т. Магомедова, М. Титаренко і М. Шевченко підкреслили високу якість викладання англійської мови на ОНП, результати якого дозволили їм успішно скласти іспит Pearsons Test of English. Інституційну спроможність готувати аспірантів ОНП до складання такого тестування підтвердила і викладач англійської мови доцент О. Тупахіна під час зустрічі ЕГ з академічним персоналом. Поглибленню soft skills сприяє активна участь аспірантів у заходах неформальної освіти, які підтримує ЗВО шляхом захарування відповідних результатів в якості окремих модулів ОК або ВК. Визнання та захарування результатів навчання, отриманих в системі неформальної освіти, регламентується Положеннями про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/hnrniXY>). Під час зустрічей аспіранти підтвердили свою активну участь у відповідних заходах, а гарант надала ЕГ список семінарів й конференцій, які відвідували аспіранти ОНП за останні три роки. Зокрема, це

освітні заходи із академічної доброчесності, медіації, комунікації, критичного мислення, аналітичного інструментарію та ін. Приміром, аспіранту Д. Болобан 2го року навчання зараховано захід з академічної доброчесності від 08.07.2020 р., проведений НАЗЯВО, в якості Модулю 3 з ОК «Академічна письмо та академічна доброчесність» (Відповідь ЗВО на запитання 5 запиту ЕГ, додаток 9). Під час зустрічей з представниками аспірантського самоврядування й самими аспірантами (Зустрічі 3 і 4) були підтверджені факти участі аспірантів у студентських наукових та інших заходах, організованих ЗВО. На думку ЕГ, залучення аспірантів до участі у заходах з тем, спрямованих на формування лідерських й комунікативних навичок, сприяє в кінцевому результаті формуванню культури випускника ОНП, який здатний здійснювати освітній і науковий процес в ЗВО на професійній основі, шляхом формування навичок з вирішення конфліктів, здійснення публічних виступів, прийняття відповідальних рішень у складних ситуаціях.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній на момент розробки освітньо-професійної програми.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Розподіл співвідношення аудиторної та самостійної роботи відповідає Положенню про організацію освітнього процесу у ЗНУ (<https://cutt.ly/Xmld9JP>): співвідношення між обов'язковими та вибірковими компонентами ОНП становить: ОК – 45 кредитів ЄКТС (75%), ВК – 15 кредитів ЄКТС (25%). Загальне навантаження за ОНП становить 60 кредитів ЄКТС, з яких на аудиторну роботу припадає 648 (36 %) загального навантаження, на самостійну роботу – 1152 (64 %) загального навантаження. ЕГ встановила, що самостійна робота дорівнює передбачає роботу із науковою літературою, опрацювання матеріалу, підготовку контрольних заходів й атестації. Кредитний обсяг дисциплін та розподіл часу між заняттями і самостійною роботою визначається за колегіальною експертною оцінкою укладачів і перевіряється при погодженні програми Вченою радою, а також зовнішніми рецензентами. Відповідальність за відповідність навчального плану стандартам вищої освіти покладається на деканів факультетів, гарантів освітніх програм, керівників груп забезпечення та завідувачів випускових кафедр за відповідними спеціальностями (освітніми програмами) (п. 2.10 Положенню про організацію освітнього процесу у ЗНУ). Під час зустрічей з гарантом ОНП, допоміжними структурними підрозділами, академічним персоналом і керівництвом ЗНУ ЕГ пересвідчилася, що навчальний план обговорюється на засіданні випускаючих кафедр, вченій раді факультету, погоджується з навчальним відділом, проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи і затверджується рішенням Вченої ради університету. Зміст самостійної роботи здобувача в розрізі конкретного освітнього компонента визначається робочою програмою (силабусом) дисципліни та вказівками викладача. Розклад забезпечує виконання навчального плану в повному обсязі щодо аудиторного навантаження. Формування розкладу забезпечується відділом аспірантури і докторантури ЗНУ спільно із навчальним відділом. Вивчення розкладу здобувачів ОНП, за яким здійснюється навчання, індивідуальних планів аспірантів та бесіди із здобувачами під час зустрічей з ЕГ засвідчило відсутність їхнього перевантаження. Деякі здобувачі вказували, що працюють помічниками юристів (адвокатів, депутатів та ін.) одночасно із навчанням в аспірантурі ЗНУ (асп. Асатрян Є., Ганжа О.)

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

В ЗВО ухвалено Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти в ЗНУ (<https://cutt.ly/MmlgoDO>). ОНП «Право» прямо не передбачає дуальну форму освіти, і ЕГ в цьому пересвідчилася, однак окремі елементи такої форми освіти впроваджуються на ОНП. По-перше, на базі партнерів ЗВО: Запорізької обласної ради, Запорізького регіонального центру підвищення кваліфікації державних службовців, Запорізької міської ради, Запорізької торгово-промислової палати, Запорізької обласної державної адміністрації, Заводський районний суд міста Запоріжжя створено філії кафедр юридичного факультету. на базі філій кафедр партнерів ЗВО проводяться окремі заняття з навчальних дисциплін. Так, ЕГ була надана інформація, що у 2020-2021 н.р. було проведено такі заняття для здобувачів 2 року навчання (Соколенко Д.А., Панченко Б.В., Болобан Д.В.) з ОК (вибіркова дисципліна) «Теорія адміністративно-деліктного права» (03.12.202р. на базі Заводського районного суду міста Запоріжжя, залучався суддя Сінельнік Р.В.); для здобувача 2 року навчання (Панченко Б.В.) з ОК (вибіркова дисципліна) «Проблеми правового регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту» (25.11.2020 р., на базі управління Запорізької обласної державної адміністрації залучався керівник управління Лобанов В.Є.). По-друге, правники з великим досвідом практичної роботи залучаються до проведення окремих занять (аудиторних) разом із НПП ОНП. Так, наприклад, у 2020-2021 н.р. до проведення занять з ОК «Сучасні концепції та доктрини розвитку публічного права» залучався керуючий справами виконавчого комітету Запорізької міської ради Омелянович Р.А., який провів 18.05.2021 р. лекцію на тему «Проблеми становлення та розвитку муніципального права» По-третє, у 2020-2021 н.р. заняття (воркшоп) з ОК «Антропологічні основи сучасних правових теорій» проводилося за місцем роботи здобувача 1 року навчання Чеченко К.О. для всіх здобувачів 1 курсу ОНП на базі Запорізького місцевого

центру з надання вторинної правової безоплатної допомоги на тему «Антропологія у сучасному світі (практичний досвід реалізації права на безоплатну правову допомогу)» (відповідь ЗВО на запитання 4 запити ЕГ). По-четверте, аспіранти й НПП під час зустрічей підтвердили, що на деяких кафедрах здобувачі денної форми навчання ведуть заняття із студентами. Зокрема, таку практику має аспірантка Д. Кремова й випускники ОНП, які зараз є викладачами юридичного факультету ЗНУ, Шумейко І. й Титаренко М. Аналогічні дані підтвердила гарант ОНП, яка підкреслила, що заняття аспірантів зі студентами проходять у тому числі, поза межами їх педагогічної практики. ЕГ вважає, що практику проведення здобувачами навчальних занять зі студентами можна вважати елементом дуальної освіти, у той мірі, наскільки така форма навчання виходить за межі педагогічної (виробничої) практики.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: Взірцевий характер співвідношення освітніх компонентів ОНП за структурою та змістом, зокрема у питанні впровадження двох видів практичної підготовки аспірантів – педагогічної й дослідницької, обсяг якої складає 10 % від загального обсягу кредитів ОНП; Взірцевий характер методичного забезпечення педагогічної й дослідницької практик здобувачів вищої освіти, розробленого на ОНП (Методичні рекомендації до організації та проходження практики для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право ОНП 081 Право, розроблені проф. Л. Удовикою й доц. Я. Сидоровим (<https://www.znu.edu.ua/praktyka/law/pravo-phd/11.pdf>) на думку ЕГ варто використовувати під час розроблення загальнодержавного Стандарту ОНП за спеціальністю 081 Право; Забезпечення індивідуальної траєкторії навчання аспіранта (шляхом вибору наукового керівника, теми дослідження, практикою подвійного наукового керівництва аспірантами, інституційною політикою запобігання конфліктних ситуацій й фактів не доброчесності, а також зарахування окремих модулів навчання, отриманих аспірантами у неформальній освіті); Активний розвиток soft skills аспірантів через нормативні, вибіркові ОК та зарахування кредитів, отриманих в неформальній освіті. Позитивна практика: Наявність елементів дуальної форми освіти на ОНП (проведення занять за місцем роботи аспірантів, проведення аспірантами аудиторних занять для студентів юридичного факультету поза межами педагогічної практики); Наявність у вільному доступі силабусів, робочих програм та іншого методичного забезпечення всіх ОК, які викладаються на ОНП, зокрема програм педагогічної й дослідницької практики (зокрема, у системі Moodle ЗВО); ОК програми складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; Процедура вибору ВК аспірантами прозора, детальна, індивідуальна для кожного здобувача, враховує тематику його наукових інтересів й включає допомогу наукового керівника – в разі такої потреби.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

не виявлено

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на чіткість структури освітніх компонентів, логічну та взаємопов'язану їх систему, відповідність предметній області, визначеної для неї спеціальності, взірцевий характер практичної підготовки аспірантів, доведення фактів забезпечення формування їх індивідуальної освітньої траєкторії, наявність підтвердженої практики наукового керівництва аспірантами із залученням додаткового (зовнішнього) наукового керівника, застосування елементів дуальної освіти на ОНП, підтвердженого отримання soft skills аспірантів через нормативні, вибіркові ОК та зарахування кредитів, отриманих в неформальній освіті, відповідність змісту ОНП заявленим цілям, експерти прийшли до висновку, що ОНП в повній мірі відповідає визначеному даному критерію вимогам й має інноваційний характер.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до аспірантури ЗНУ у 2021 р. (http://phd.znu.edu.ua/page//entrance/rules/pravila_prijomu_PhD_2021.pdf) є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти й знаходяться у вільному доступі. Встановлено, що в правилах прийому відсутні обмеження для осіб з особливими освітніми потребами. Навчання в аспірантурі здійснюється на основі здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр (спеціаліст). Програми вступних випробувань для вступу на навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем здійснюється на базі другого (магістерського) рівня освіти та оновлюються щорічно (<http://phd.znu.edu.ua/page/entrance/1377.ukr.html>). ЕГ констатує, що Програма вступного екзамєну ОНП зі спеціальності 081 «Право» містить прозорі й справедливі критерії оцінювання знань, компетентностей вступників, а за змістом вона збалансовано поєднує основні галузі права. Під час зустрічі з аспірантами й Відкритої зустрічі ЕГ пересвідчилась, що деякі вступники до аспірантури заздалегідь планують вступ до неї, оскільки мали позитивний досвід навчання на юридичному факультеті ЗНУ, й мають наміри продовжити наукові дослідження під керівництвом знайомих викладачів. Аспірант Ганжа О. підкреслив, що обрав аспірантуру ЗНУ зі спеціальності 081 «Право» після завершення навчання в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, бо мріяв здійснювати наукові дослідження під керівництвом одного із НПП кафедри історії і теорії держави та права, який працює за сумісництвом, оскільки є діючим суддею КС України (Городовенко В.В.). На думку ЕГ, це є підтвердженням унікальної регіональної особливості ОНП та її успішності.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому до аспірантури ЗНУ у 2021 р. (http://phd.znu.edu.ua/page//entrance/rules/pravila_prijomu_PhD_2021.pdf) відповідають Правилам Прийому до ЗНУ у 2021 р. (<https://cutt.ly/BnrorGe>) й не передбачають особливих умов. Також діє Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) (<https://cutt.ly/RnrogVi>). Добір до аспірантури є конкурсним. Врахування особливостей ОНП забезпечується: (а) змістом Програми вступних випробувань для вступу на навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем здійснюється на базі другого (магістерського) рівня освіти та оновлюються щорічно (<http://phd.znu.edu.ua/page/entrance/1377.ukr.html>), яка застосовується виключно до здобувачів вищої освіти юридичного факультету; (б) проведенням із здобувачами вищої освіти співбесіди-консультації з передбачуваним науковим керівником, під час якої встановлюється відповідність наукових інтересів вступника тематиці наукових досліджень наукового керівника й вирішуються інші організаційні питання, зокрема, спроможність ЗВО створити спеціалізовані вчені ради для разового захисту дисертацій здобувачів відповідно до наукових інтересів вступника до аспірантури. ЕГ пересвідчилась, що наразі всі теми наукових досліджень, затверджені аспірантам ОНП, відповідають темам публікацій їх наукових керівників. Ця інформація розміщена в системі Moodle, в звіті самооцінювання ЗВО, а також була окрема надана на запит ЕК гарантом ОНП; (в) відповідно до Правил прийому до аспірантури ЗНУ у 2021 р. одним із етапів вступу до аспірантури є презентація дослідницької пропозиції та наукових досягнень вступників на засіданні предметної комісії зі спеціальності. До рейтингового конкурсного балу вступника включаються публікації у наукових виданнях України й за кордоном, виданнях, включених до баз Scopus, Web of Science, дипломи переможців Всеукраїнських конкурсів наукових робіт або олімпіад, патенти та ін). Вимоги до оформлення, презентації та оцінювання дослідницької пропозиції та наукових досягнень вступників до аспірантури ЗНУ розміщені на сайті ЗНУ (http://phd.znu.edu.ua/page//entrance/rules/vimogi_dp_PhD.pdf), вони є чіткими й зрозумілими. ЕГ констатує, що вступний іспит до аспірантури у формі презентації дослідницької пропозиції та наукових досягнень вступників є інноваційною практикою, якою не існує в багатьох ЗВО юридичного профілю. ЕГ констатує позитивну практику звільнення від складання вступного іспиту з іноземної мови із зарахування найвищого балу вступників, які підтвердили володіння іноземною мовою на рівні не нижчому за B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (приміром, сертифікатом тестів TOEFL, Cambridge English Language Assessment або IELTS з англійської мови) (п. 3.9 Правила прийому до аспірантури ЗНУ у 2021 р.).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

: ЕГ констатує, що питання академічної мобільності на ОНП організовані на найвищому рівні. Це стосується як внутрішньої мобільності аспірантів на національному рівні, так і міжнародної їх мобільності. Визнання та перерахування результатів навчання регулюються наступними документами: Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ (http://sites.znu.edu.ua/public_discussions/2020/06/____nternats____onal____zats____2020.pdf), Положенням про порядок визнання іноземних документів про освіту, наукові ступеня, вчені звання (<https://cutt.ly/snrMYQ>), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових, наук.-пед. працівників та співробітників ЗНУ (<https://cutt.ly/onikJKI>). Положення зазначених локальних актів є чітким та зрозумілим, не суперечить Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні та опубліковані на офіційному сайті ЗВО. Учасникам програм академічної мобільності необхідно: отримати згоду ректора та візу на перекладі офіційного запрошення; оформити заяву на стажування за програмою академічної мобільності; затвердити Індивідуальний план стажування та засвоєння освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії (кандидата наук), який візується науковим керівником, завідувачем відділу аспірантури і

докторантури, начальником відділу міжнародних зв'язків та роботи з іноземними студентами, проректором з наукової роботи і затверджується ректором університету. На думку ЕГ, важливо, що на період реалізації права на академічну мобільність аспіранти бюджетної і контрактної форм навчання не відраховуються з університету. Термін академічного стажування не впливає на термін навчання в аспірантурі. На запит ЕГ гарант ОНП (відповідь на запитання 29.3 ЕГ) надала копії угод, укладених між ЗНУ та українськими й іноземними університетами. Серед іншого, це угода із Куявським університетом у Вроцлавеку (Польща), Молдавським державним університетом (Молдова) й Університетом Штефана Сель Маре (Румунія). Факти, викладені у звіті самооцінювання, щодо внутрішньої мобільності аспірантів Тарана Д., та Діхтієвського В. підтверджені відповідними академічними довідками Хмельницького університету управління та права ім. Леоніда Юзькова й НТУ «Дніпровська політехніка». Про наявний факт навчання за програмою академічної мобільності під час Відкритої зустрічі заявив випускник ОНП Шумейко І. Також гарантом ОНП надані документи, які засвідчують факти короткострокового навчання аспірантів ОНП в іноземних університетах-партнерах за окремими тематичними напрямками (Шимон О., Барліт А., Кремова Д., Коваленко Б., Титаренко М., Діденко Є., Шевченко М.). Під час Відкритої зустрічі ЕГ пересвідчилась, що ОНП має міцні міжінституційні зв'язки з іншими ЗВО й науковими установами України, про що вказували такі їх представники, як Ковбас І., Легеза Ю., Батанов О., Доненко В., Галянтич М., Приймаченко Д. та ін. Це підтверджує взірцевий характер організації академічної мобільності на ОНП.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

неформальної освіти, регламентується Положеннями про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/hnrniXY>). Визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у випадку академічної мобільності регламентуються Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових, наук.-пед. працівників та співробітників ЗНУ (<https://cutt.ly/onikJKl>). Ці документи оприлюднені на офіційному сайті ЗНУ. ЕГ встановлено, що в ЗНУ сформовано та реалізовано інституційну політику визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті. Рішення про зарахування результатів неформальної освіти ухвалюється за заявою здобувача, поданою на ім'я ректора ЗВО, предметною комісією. До складу Предметної комісії входять декан (заступник декана з навчальної роботи) відповідного факультету, завідувач випускової кафедри або гарант освітньої програми, на якій навчається здобувач вищої освіти; провідні науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, що пропонуються до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній освіті. Підставою для зарахування відповідних результатів здобувачу вищої освіти є документи (сертифікати, свідоцтва, освітні програми), які підтверджують зміст та результати навчання, які отримав здобувач вищої освіти. Гарант ОНП запевнила ЕГ, що випадки зарахування результатів неформальної освіти на ОНП є регулярними, а гарант ОНП заохочує відповідну практику. Під час зустрічей з ЕГ аспіранти підтвердили цю інформацію. Приміром, аспірантка Кремова Д. у 2020 р. пройшла Науково-освітнє стажування: Legal education in Ukraine and EU countries: challenges and ways of improving. Cuiavian University in Wroclawek (6 ECTS, Certificate № 162826-KSW from 28.12.2020), результати якого були зараховані за фаховим модулем ОК 3 «Педагогічні технології в системі вищої освіти». На підтвердження систематичної практики зарахування результатів неформальної освіти на ОНП гарант ОНП надала ЕГ інформацію щодо аспірантів, які мали такий досвід (Соколенко Д., Болобан Д., Кремова Д., Чеченко К., Шумейко І., Коваленко Б. та ін) (Відповідь ЗВО на Запитання 5 ЕГ: <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>). Ці дані підтверджують відомості самооцінювання і позитивно характеризують ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: зрозумілість, чіткість й послідовне викладення правил прийому до аспірантури ЗНУ, які не містять дискримінаційних положень і є доступними для всіх на офіційному веб-сайті ЗВО; популярність ОНП серед потенційних аспірантів, що пояснюється унікальністю створеного на ОНП освітнього середовища й авторитетом окремих НПП, які працюють на юридичному факультеті; реалізація на ОНП інституційної політики ЗВО щодо визнання результатів, отриманих у неформальній/інформальній освіті, яка підтверджується наявністю локальних нормативних актів і численними прикладами зарахування результатів такого навчання, отриманих аспірантами ОНП; взірцевий характер реалізації інституційної політики ЗВО щодо забезпечення академічної мобільності на ОНП, який підтверджується релевантним локальним нормативним регулюванням й численними фактами академічної мобільності аспірантів як на національному, так і на міжнародному рівнях; Позитивні практики: звільнення від складання вступного іспиту з іноземної мови із зарахування найвищого балу вступників, які підтвердили володіння іноземною мовою на рівні не нижчому за B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; проведення одного із вступних іспитів до аспірантури у вигляді презентації дослідницької пропозиції та наукових досягнень вступників на засіданні предметної комісії зі спеціальності; регулярне оновлення програм вступних іспитів з урахуванням змін законодавства й новацій правової доктрини; врахування наукових інтересів потенційних аспірантів під час вступу на ОНП, яке поєднується із встановленням відповідності наукових інтересів вступника тематиці наукових досліджень наукового керівника.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

не виявлені

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи, що ЗВО підтвердило всі факти, викладені у звіті самооцінювання за даним критерієм, а ЕГ отримала підтвердження належного нормативного регулювання всіх аспектів даного критерію на локальному рівні, а також документальні й усні докази прикладів зарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, академічній мобільності аспірантів, які навчаються на ОНП, а також зважаючи та доведені системні міжінституційні зв'язки ОНП з іншими ЗВО та науковими установами України й іноземними партнерами, ЕГ вбачає, що є підстави для встановлення Рівня А за критерієм 3 для ОНП, що акредитується.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання визначені у Положенні про організацію освітнього процесу в ЗНУ (<https://cutt.ly/DnruOu3>) і вказані у більшості силабусів навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/Fniv6S6>). На зустрічах з фокус-групами було підтверджено використання інноваційних та інтерактивних методів навчання, таких як case study, ділові ігри, робота в групах, scientific debates, round tables, elevator speech, метод рольових симуляцій (Н. Галицина, Н. Верлос, О. Тупахіна). Л. Удовика наголосила на використанні поряд з інноваційними традиційних методів навчання. Такий підхід сприяє кращому досягненню цілей ОП, оскільки стимулює розвиток критичного, інноваційного мислення, формує здатності до здійснення фундаментальних та прикладних наукових досліджень, викладацької діяльності та в цілому сприяє формуванню фахівця, орієнтованого на європейські цінності та демократичні стандарти. Аналіз матриць відповідності та опису ОК дозволяє стверджувати про сприяння використовуваних форм та методів навчання досягненню ПРН. Використання інноваційних та інтерактивних форм навчання і викладання свідчить про студентоцентризований підхід, оскільки сприяє активному залученню здобувачів до освітнього процесу, стимулює розвиток самостійного мислення, формує навички самонавчання, вміння працювати в команді, можливості якісної аргументації та відстоювання власної позиції. Академічна свобода у навчанні та викладанні знаходить свій прояв у самостійному визначенні НПП форм та методів навчання, відсутності керівних вказівок щодо порядку проведення лекцій та практичних занять (підтвердила К. Сіриньок-Долгарьова), НПП використовують творчий підхід при викладанні ОК, досвід, отриманий під час стажувань та підвищення кваліфікації. Студентоцентризованість та академічна свобода підтверджуються можливостями здобувачів самостійно обирати ОК, що сприяють здійсненню ними якісних досліджень та формуванню індивідуальної навчальної траєкторії. Процедура вільного вибору дисциплін регламентується Положенням про реалізацію права здобувачами третього рівня вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/4nruo5K>) (Д. Кремова детально розповіла про порядок вибору ОК та можливості їх зміни, можливість вибору ОК підтвердили здобувачі Є. Асатрян, Д. Соколенко). Здобувачі зазначили також про вільний вибір наукового керівника (Є. Асатрян, О. Ганжа, І. Белік, К. Чеченко), наукові керівники підтвердили можливість вільного вибору тем дослідження з їх подальшим узгодженням відповідно до сучасного стану наукових досліджень в обраній галузі (Л. Удовика, Д. Єрмоленко, М. Ткалич). Під час карантину навчальний процес не переривався, відбувався відповідно до Наказу Ректора ЗНУ №434 від 13.10.2020 р. «Про продовження дії адаптивного карантину в університеті та перехід на дистанційне навчання» у дистанційному режимі (<https://cutt.ly/pmjlYeQ>). Комунікація між викладачами та здобувачами здійснювалась з використанням ресурсів MOODLE ЗНУ, відеоконференцій Zoom, Meet, Sisco, соціальних мереж.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання міститься у РПНД, силабусах, дублюється у системі MOODLE, де поряд із критеріями оцінювання визначено порядок накопичення балів. Додатково інформація про зміст ОК, цілі навчання та критерії оцінювання доводиться до відома здобувачів НПП, що було підтверджено під час роботи з фокус-групами (здобувач Д. Соколенко зазначив, що викладачі розповідають про цілі навчання, ПРН та критерії оцінювання на першому занятті, здобувачі ознайомлюються з цією інформацією у нульовому модулі кожної дисципліни в системі Moodle). Здобувачі підтвердили, що цілі, ПРН, зміст ОК та критерії оцінювання їм

зрозумілі. Д. Кремова розповіла про систему накопичення та розподілу балів, Д. Соколенко згадав проходження автоматизованого тестування, що з його погляду забезпечує більшу прозорість та об'єктивність оцінювання результатів навчання. Строки проведення контрольних заходів представлені у розкладі сесій здобувачів PhD, що міститься на сайті ЗНУ та дублюється на стендах біля відділу аспірантури та докторантури. Здобувачі добре ознайомлені зі строками та порядком проведення атестації (Д. Кремова розповіла про строки та етапи атестації здобувачів). Інформація стосовно освітнього процесу, у тому числі, графік освітнього процесу, силабуси, міститься на сайті ЗНУ у розділі «Відділ аспірантури та докторантури» (<http://phd.znu.edu.ua/page/edu/1370.ukr.html>). За результатами опитування, що проводилось Відділом моніторингу якості освіти та ліцензування у 2020 р. 91,7% зазначили про ознайомленість з цілями та ПРН навчання, заходи поточного та підсумкового контролю є зрозумілими для 100% опитуваних, 83,3% опитуваних зазначили, що отримують інформацію про заходи контролю з офіційного сайту ЗНУ та від НПП (<https://cutt.ly/jnXGKyw>). Під час роботи з фокус-групами здобувачі підтвердили проходження опитувань щодо якості освітнього процесу двічі на рік з використанням гугл-форми (Д. Соколенко). На запитання 27 ЕГ ЗВО надало відповідь, що здобувачі регулярно запрошуються на засідання Науково-методичної ради юридичного факультету, на яких розглядаються питання вдосконалення педагогічних технологій викладання та ін. Приміром, у 2020-2021 н.р. здобувачі ОНП Кремова Д., Антоненко А., Клімов Б., Соколенко Д., Болобан Д. та ін. були запрошені на засідання НМР юридичного факультету, під час яких розглядалось питання: «Особливості використання консультативної допомоги, демонстрації зразків педагогічної техніки, вправ-тренінгів, майстер-класів, творчих груп педагогів у формуванні педагогічної майстерності здобувачів третього рівня вищої освіти» (Протокол засідання НМР юридичного факультету № 2 від 05.10.2020 р.). Також поширеною у ЗНУ є практика запрошення здобувачів на засідання Науково-методичної ради ЗНУ. У 2020 р. під час обговорення питання «Шляхи активізації професійного розвитку викладачів вищої школи» (Протокол засідання НМР ЗНУ № 5 від 21.01.2020 р.) залучались в т.ч. здобувачі юридичного факультету Таран Д., Погосян М.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти активно залучаються до участі у конференціях та наукових проєктах, впроваджують результати своїх досліджень в освітній процес під час викладання, що свідчить про поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП. В рамках зустрічей з НПП, здобувачами та випускниками ОНП було отримано відомості про залучення аспірантів до участі у написанні грантових заявок (Т. Магомедова, О. Бондар), Д. Кремова зазначила про участь у виконанні наукових проєктів з фінансуванням з Держбюджету, зокрема, проєкту «Інституціоналізація антикорупційних трансформацій законодавства і практика його застосування у сфері публічно-правових відносин в Україні» (номер державної реєстрації 0120U102041 2/20), проєкту Жана Моне «Загальноєвропейська конвергенція правових, економічних та культурологічних основ попередження корупції» (номер проєкту 611790-ERP-1-2019-1-UA-ERPJM0-MODULE), проєкту «Дослідження проблем теорії службового права в умовах євроінтеграції» (номер держ. реєстрації 0120U000374) та ін (Додаток 3). ЕГ було продемонстровано низку публікацій, опублікованих здобувачами за результатами участі в серії заходів «Нові грані адміністративного права України» (Шумейко І., Коваленко Б., Шимон О. та ін.) (Додаткова інформація від ЗВО щодо проведення тематичних заходів (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>)). Здобувачі під час зустрічі згадували про участь у конференції «Нові грані адміністративно-правового регулювання», організованій за участі Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України (що під час відкритої зустрічі підтвердила Голова РМУ при МОН України О. Ващук), за результатами якої було видано збірку тез, тези доповідей здобувачів ОНП були опубліковані безкоштовно (<https://cutt.ly/qmj2Ztr>). Також здобувачі залучаються до написання монографій, посібників, підручників, енциклопедичних видань, які були продемонстровані ЕГ (відповідь ЗВО на запитання 17 ЕГ), та про що неодноразово наголошувалось здобувачами. ЕГ відзначає це як позитивну практику. У ЗНУ функціонують студентські гуртки, до діяльності яких, за свідченням аспірантів, залучаються здобувачі ОНП (<https://cutt.ly/rmj07fg>). Водночас, ЕГ ознайомила із планами роботи проблемних груп юридичного факультету, оприлюднених на сайті ЗНУ (<http://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc/4376.ukr.html>), і констатує, що окремої проблемної групи аспірантів юридичного факультету на сайті не представлено. Однак, спільні заходи студентів і аспірантів у Плані роботи Наукового товариства студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ (<http://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc/1364.ukr.html>) передбачені. На запитання 27 ЕГ ЗВО надало відповідь, що на кафедрах юридичного факультету щомісяця проводяться наукові та методичні семінари (згідно із планами роботи кафедр), для участі в яких запрошуються здобувачі, на яких обговорюються питання вдосконалення методики викладання юридичних дисциплін й проблемні аспекти та перспективні тенденції розвитку юридичної науки в окремих галузях права.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Механізми перегляду та оновлення ОНП передбачені Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/CnrnDwp>), Положенням про освітньо-наукові програми підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти (ступеня доктора філософії) Запорізького національного університету (<https://cutt.ly/jnX6uYO>). Передбачено оновлення ОНП не рідше одного разу на рік (це було також підтверджено НПП під час зустрічі). На сайті ЗНУ наведені 4 версії ОНП – за 2016 р., 2018 р., 2020 р., 2021 р. (<http://phd.znu.edu.ua/page/edu/1371.ukr.html>). Порівняння версій ОНП за різні роки свідчить про наявність в них модифікацій. Під час зустрічі з НПП було зазначено, що оновлення окремих ОК може відбуватись позапланово, наприклад, Д. Єрмоленко зазначив, що після захисту Г. Самойленко дисертації з питань транспортного права, зміни були внесені у відповідний ОК. Я. Сидоров зазначив, що ним було внесено зміни в ОК «Організаційно-правові засади господарювання в аграрному секторі»

після проходження стажування та отримання сертифікату на платформі Дія. Цифрова освіта (відповідь на запитання 5 ЕГ, <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>). На зустрічі зі здобувачами Д. Кремова зазначила, що її пропозиції щодо оновлення ОНП були заслухані на засіданні Вченої Ради та за результатами ОНП було включено дослідницьку практику та запроваджено фаховий модуль в ОК «Педагогічні технології в системі вищої освіти». Ця інформація підтверджується завантаженням у систему протоколом засідання Вченої ради юридичного факультету (від 22.03.2021 р., № 8 blob:<https://office.naqa.gov.ua/c452d95a-2d16-4feb-a29d-905efcde27b2>). Цим же протоколом закріплено пропозицію випускника ОНП І. Шумейко, який запропонував включити в ОНП результати розробки модельних програм по підготовці до дослідницької діяльності, до етики, академічної діяльності й академічної доброчесності, що підготовлені експертами у співпраці із USAID, зокрема, при викладанні ОК «Академічне письмо та академічна доброчесність», «Дослідницько-інноваційна діяльність». На зустрічі з роботодавцями Р. Синельник, Д. Лученко, А. Куц зазначили, що приймали участь в обговоренні ОНП та деякі їх пропозиції були враховані. На запит ЕГ також було надано протокол засідання ради роботодавців, порівняльну таблицю зауважень та пропозицій щодо ОНП, витяг з протоколу засідання НТСАДМВ, протокол засідання кафедри адміністративного та господарського права, витяг з протоколу засідання Вченої Ради (відповідь на Запитання 3 ЕГ, <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>), які свідчать про постійну роботу над оновленням змісту освіти із врахуванням змін у законодавстві, результатів досліджень, стажувань та пропозицій стейкхолдерів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Основні засади інтернаціоналізації діяльності ЗНУ визначається Стратегією інтернаціоналізації ЗНУ (<https://cutt.ly/knrnJXD>) та Планом інтернаціоналізації ЗНУ (<https://cutt.ly/WnrnLiA>), якими передбачається участь у міжнародних грантових програмах, залучення іноземних вчених до керівництва дисертаційними дослідженнями, наукове стажування викладачів та здобувачів, спільні заходи з міжнародними партнерами, участь в програмах академічної мобільності, впровадження ОП та дисциплін, що викладаються англійською мовою тощо. Значний прогрес у цьому напрямку вже був досягнутий. ЕГ були надані підтвердження участі НПП у міжнародних проектах, зокрема, проекту Жана Моне «Загальноєвропейська конвергенція правових, економічних та культурологічних основ попередження корупції» (Т. Коломоєць, Д. Кремова) (Додаток 3). Зафіксований факт подвійного керівництва дисертаційним дослідженням Д. Кремової із залученням зарубіжного вченого (С. Ботнару). ЕГ були надані сертифікати, що підтверджують участь здобувачів у програмах академічної мобільності (Шимон О., Барліт А., Кремова Д., Коваленко Б., Титаренко М., Діденко Є., Шевченко М., Шумейко І.), сертифікати про рівень володіння англійською мовою (Алімов К., Боднар О., Верлос Н., Галицина Н., Коломоєць Т. та ін.) (Відповіді ЗВО на Запитання 2, 5 і 18 ЕГ, <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>). На запит ЕГ були надані договори про міжнародну співпрацю, зокрема: Договір про співпрацю між ГО «Центр європейського наукового співробітництва» та ЗНУ, Договір між Європейським інститутом післядипломної освіти та ЗНУ, Договір про співпрацю між Куявським університетом у Вроцлавеку (Польща) та ЗНУ, Договір між Молдавським державним університетом та ЗНУ, Договір з Університетом ім. Штефана чел Маре (Румунія) (відповідь на Запитання 29.3 ЕГ, <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>). Під час зустрічей з фокус групами НПП згадували проходження ними міжнародних стажувань зі збереженням заробітної плати (О. Тупахіна, Л. Удовика), Д. Кремова зазначила про проходження нею стажування у м. Вроцлавеку безкоштовно у межах співпраці з ГО «Центр європейського наукового співробітництва». Т. Коломоєць вказала, що відповідно до зазначеної домовленості здобувачі мають можливість проходження безкоштовного стажування (6 осіб на рік). ЕГ була ознайомлена з публікаціями здобувачів за результатами участі у міжнародних фахових заходах. НПП та здобувачі приймають участь у міжнародних заходах, зокрема, у IV Міжнародному правничому форумі «Права людини та публічне врядування» (<https://cutt.ly/KnrnZD2>). На зустрічі з представниками аспірантського самоврядування згадувалося залучення до освітнього процесу хостинг професорів, зокрема, у 2019 р.на юридичному факультеті ЗНУ був проведений тижневий курс авторських лекцій д.ю.н., професора, прокурора Вільяма Воткінса (USA) (<https://cutt.ly/DntkTdX>). Однак це фактично єдиний випадок залучення іноземних викладачів до освітнього процесу, продемонстрований ЕГ.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Використання інноваційних та інтерактивних методів навчання та викладання, запровадження в освітній процес позитивних практик та здобутків, отриманих НПП під час закордонних стажувань. Студентоцентрованість методів і технологій навчання, які застосовуються на ОНП. Чіткість, прозорість та доступність доведення змісту ОК, порядку та критеріїв оцінювання і графік навчального процесу до здобувачів завдяки налагодженій системі Moodle. Врахування позицій усіх стейкхолдерів під час оновлення ОНП. Забезпечення можливості участі здобувачів у внутрішніх та міжнародних наукових проектах, стажуваннях та опублікування результатів власних досліджень. Широке застосування на ОНП електронних ресурсів навчання під час карантину, що дозволило забезпечити безперервність освіти. Регулярна практика проведення на кафедрах юридичного факультету (щомісяця) наукових та методичних семінарів (згідно із планами роботи кафедр) за участі здобувачів, на яких обговорюються питання вдосконалення методики викладання юридичних дисциплін й проблемні аспекти та перспективні тенденції розвитку юридичної науки в окремих галузях права. Усталена практика запрошення здобувачів ОНП на засідання Науково-методичної ради ЗНУ для обговорення актуальних питань розвитку вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Заходи, передбачені Стратегією інтернаціоналізації ЗНУ, реалізовані на ОНП лише частково. Зокрема, на ОНП майже не було випадків залучення хостинг-професорів до викладання окремих ОК на ОНП; не забезпечено викладання ОК англійською мовою (або іншими іноземними мовами); на ОНП не розроблено локального плану дій щодо реалізації Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ та Плану інтернаціоналізації діяльності ЗНУ. Рекомендується активніше залучати іноземних викладачів, хостинг-професорів до проведення лекцій та тренінгів для здобувачів ОНП за окремими ОК. Доцільним було б запровадження можливості для здобувачів прослухати окремі освітні компоненти (або модулі освітніх компонентів) ОНП англійською мовою, як це передбачено Стратегією інтернаціоналізації ЗНУ. Рекомендується розробити й упровадити локальний нормативний акт юридичного факультету, який би забезпечував реалізацію Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ та Плану інтернаціоналізації діяльності ЗНУ на ОНП. Діяльність проблемних груп аспірантів ОНП в рамках роботи Наукового товариства студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ не передбачена, на відміну від проблемних груп студентів, незважаючи на наявність спільних заходів студентів і аспірантів у Плані роботи Наукового товариства студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ. ЕГ рекомендує стимулювати і активізувати діяльність проблемних груп аспірантів ОНП і відображати відповідні плани і результати роботи на веб-сторінці Наукового товариства студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОНП відповідає вимогам встановленим вимогам, а саме: форми та методи навчання і викладання забезпечують досягнення заявлених цілей та ПРН, наявна практика використання інноваційних методів навчання у поєднанні з традиційними, ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. На ОНП наявна можливість обирати ОК та складати індивідуальні плани здобувачів з урахуванням їх потреб, що забезпечує формування індивідуальної навчальної траєкторії здобувачів. Цілі та ПРН, критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для здобувачів. Зміст ОНП постійно оновлюється з урахуванням пропозицій стейкхолдерів. Сфера інтернаціоналізації діяльності потребує подальшої праці в напрямку реалізації запланованих заходів.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основними внутрішніми нормативними актами, де визначаються форми контрольних заходів та критерії оцінювання, є Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/DnruOu3>), Положення про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти (ступеня доктора філософії) (<https://cutt.ly/gnruCm2>), Положення про здобуття наукового ступеня (атестацію) доктора філософії (<https://cutt.ly/Gnru8XN>). Інформація про контрольні заходи міститься також у РПНД, силабусах, окремо виділена в системі Moodle, де визначено також систему накопичення балів. Під час зустрічі зі здобувачами та НПП було встановлено, що здобувачів додатково інформують про форми контрольних заходів та критерії оцінювання під час першого заняття. Графік контрольних заходів міститься на сайті ЗНУ та доступний за ознайомлення (<http://phd.znu.edu.ua/page/edu/1370.ukr.html>), доводиться до відома здобувачів не пізніше, ніж за місяць до початку сесії. Відповідно до Положення про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти (ступеня доктора філософії) (<https://cutt.ly/gnruCm2>), система контролю ЗВО включає поточний, підсумковий контроль та атестацію. Критерії оцінювання здобувачів (освітня складова) визначено у РПНД та силабусах, які розміщені на офіційному сайті ЗВО (<https://cutt.ly/AmjAknX>, <https://cutt.ly/6mjAihv>, <https://cutt.ly/lmjP4yS>), об'єктами контролю є результати навчання за ОК, компетентності. Поточний контроль здійснюється під час аудиторних занять, передбачає усне опитування, виконання письмових, аналітичних, творчих робіт, розв'язання практичних завдань, тестування, підготовку презентацій, моделювання проблемних завдань й передбачає отримання здобувачами певної кількості балів, сума яких й визначає допуск їх до складання іспиту чи заліку. Про систему накопичення балів під час зустрічі з зі здобувачами детально розповіла Д. Кременова, яка підтвердила, що процедура накопичення у семестрі балів є прозорою, зрозумілою, чіткою, відображається в електронній системі Moodle. Підсумковий контроль відбувається у формі складання іспитів або заліків. Як зазначили Д. Кременова та Д. Єрмоленко під час зустрічей 2 і 3 зі здобувачами та НПП, оцінювання виконання наукової складової ОНП здійснюється двічі на рік та проводиться на двох рівнях: перший – атестація на рівні наукового

керівника та кафедри, на розширеному засіданні якої заслуховується звіт аспіранта та ухвалюється відповідне рішення. На другому рівні відбувається звітування здобувачів про результати виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи комісії на чолі із проректором з наукової роботи. Результати проміжної атестації здобувачів щодо виконання ними індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи фіксується в атестаційному листі, який слугує підставою для видання наказу ректора про переведення здобувача на наступний рік навчання. Здобувачі та НПП під час зустрічей висловлювали задоволення існуючою на ОНП системою атестації та оцінювання досягнень здобувачів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт відсутній

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Контрольні заходи деталізуються в РПНД та силабусах, що значно спрощує доведення їх до здобувачів, які під час зустрічі підтвердили чітке розуміння ними правил проведення контрольних заходів, детально розповіли про етапи атестації. Об'єктивність екзаменаторів додатково забезпечується впровадженням системи накопичення балів у системі Moodle, про яку детально розповіла під час зустрічі зі здобувачами Д. Кремова, застосування практики використання технічних засобів під час контрольних заходів також сприяє об'єктивній оцінці, що підкреслив Д. Соколенко. На зустрічі з роботодавцями Р. Сінельник зазначив, що залучається до приймання іспитів у здобувачів та надає їм для аналізу фабули справ. Таке залучення зовнішніх незалежних екзаменаторів забезпечує додатково об'єктивність оцінювання. На зустрічі зі здобувачами та НПП було підкреслено, що конфліктних ситуацій під час реалізації ОНП не відбувалось, однак і викладачі, і здобувачі добре ознайомлені з процедурами вирішення конфліктних ситуацій та внутрішніми нормативними актами, розробленими для їх врегулювання. Про це зазначили Д. Ермоленко, Д. Кремова. Для забезпечення вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ розроблено низку документів, зокрема, на сайті викладено документи щодо запобігання корупції (<https://cutt.ly/gx9akZE>), Кодекс академічної доброчесності (<https://cutt.ly/6x9auL4>), Статут ЗНУ (<https://cutt.ly/rx9aQa3>), Положення про порядок та вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ (<https://cutt.ly/sxLiye>). На сайті ЗНУ розміщено інформацію про заходи запобігання та протидії корупції (<https://cutt.ly/dxjDdFj>), нормативно-правові акти антикорупційного законодавства та телефон «Гарячої лінії» (<https://cutt.ly/KxAKFoW>). У ЗНУ функціонує Комісія з розгляду конфліктних ситуацій, до складу якої входить здобувач освіти. Д. Кремова розповіла, що у випадку, якщо працівник або здобувач освіти зустрічається з проявами сексуальних домагань, дискримінації, корупції чи переслідування, ця особа може подати скаргу на ім'я ректора у паперовому вигляді або на офіційну електронну скриньку ЗНУ, після чого впродовж десяти днів відбувається її розгляд. Юридичну допомогу науково-педагогічним працівникам і здобувачам надає юридичний відділ (<https://cutt.ly/uxOoCrQ>). У ВНЗ визначено уповноважену особу з питань запобігання корупції та врегулювання конфлікту інтересів Воронков В.В. (<https://cutt.ly/sxOaQdt>). Наказом про заходи запобігання та протидії корупції щорічно затверджується План заходів запобігання та протидії корупції в ЗНУ на поточний рік (<https://bit.ly/2NEkoeE>). Д. Ермоленко підкреслив наявність різних каналів інформування здобувачів про процедури розв'язання конфліктних ситуацій, зокрема, «Скриньку довіри», яка знаходиться у всіх корпусах ЗНУ та розміщена на сайті у вигляді Google-форми, інформація щодо протидії корупції та контакти уповноваженої особи містяться також у «Додатку до силабусу» кожного ОК.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗНУ розроблена розгалужена система внутрішніх актів забезпечення академічної доброчесності. Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначаються: Статутом ЗНУ (<https://cutt.ly/VnrnnWK>), Стратегією розвитку ЗНУ на 2018-2022 рр. (<https://cutt.ly/FnrmOW6>), Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/DnruOu3>), Положенням про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти (ступеня доктора філософії) (<https://cutt.ly/gnruCm2>), Кодексом академічної доброчесності (<https://cutt.ly/5nizFgY>), Положенням про порядок запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти та дисертаціях на здобуття наукового ступеня доктора філософії у ЗНУ (<https://cutt.ly/XnizTiE>). Під час зустрічей зі здобувачами та НПП неодноразово підкреслювалось дотримання принципів академічної доброчесності при реалізації ОНП та нульову толерантність до плагіату. Н. Верлос розповіла про нормативну базу з питань академічної доброчесності, наявність договору про надання доступу до онлайн-сервісу з метою перевірки на плагіат (який був наданий на запит ЕГ, відповідь ЗВО на запитання 10 ЕГ), зазначила, що на

даній ОНП випадків порушення академічної доброчесності виявлено не було. К. Сірінюк-Долгарьова зазначила про ОК 6 «Академічне письмо та академічна доброчесність», яка є унікальною, оскільки безпосередньо спрямована на формування культури якості у здобувачів. Вона також зазначила про наведення нею під час викладання кейсів, пов'язаних із плагіатом, з якими вона ознайомилась під час закордонного стажування, згадала про Школу педагогічної майстерності ЗНУ, в якій також проводяться заходи, спрямовані на формування культури якості викладачів та здобувачів. Зустріч зі здобувачами виявила високий рівень розуміння ними принципів академічної доброчесності. Д. Соколенко детально розповів про процедуру перевірки наукових робіт на плагіат (звертається до уповноваженої особи на кафедрі – ст. лаборанта, яка протягом 2 днів здійснює перевірку, безкоштовно), згадав про проходження ним курсів з академічної доброчесності, результати яких йому було зараховано в рамках курсу «Академічне письмо та академічна доброчесність». О. Ганжа зазначив, що інформацію про академічну доброчесність отримує з сайту ЗНУ. В ЗНУ функціонує Рада академічної доброчесності. На запит ЕГ було надано сертифікати участі у заходах, присвячених протидії плагіату та забезпеченню академічної доброчесності (Коломоєць Т.О., Кремень Д., Чеченко К., Антоненко А. та ін. (надані на запит ЕГ, відповідь ЗВО на запитання 10 ЕГ), Наказ ЗНУ «Про введення в дію рішення Вченої Ради щодо впровадження загальноєвропейських принципів академічної доброчесності» (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdlu/1165/11704/12531>), де передбачений перелік запланованих заходів – популяризація академічної доброчесності, сприяння формуванню внутрішньої культури якості, перелік відповідальних осіб за перевірку текстових робіт на антиплагіат.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми та правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими для усіх учасників освітнього процесу. Додаткова об'єктивність екзаменаторів забезпечується системою накопичення балів, визначеною у Moodle, застосуванням технічних засобів, зокрема, автоматизованого тестування, залученням зовнішніх незалежних екзаменаторів до процесу оцінювання, що можна вважати унікальною практикою, вартою запозичення. Усі учасники освітнього процесу демонструють високий рівень розуміння політики закладу щодо дотримання академічної доброчесності, схвальною є практика стажування з метою підвищення рівня знань про академічну доброчесність, унікальним є курс ОК 6 «Академічне письмо та академічна доброчесність», прямо спрямований з метою формування культури якості у здобувачів, цьому сприяють і система внутрішніх заходів, спрямованих на формування внутрішньої культури якості, і функціонування Школи педагогічної майстерності на базі ЗНУ, і перевірка всіх наукових робіт здобувачів програмою антиплагіат, яка встановлена на кожній кафедрі. Позитивною практикою є функціонування у ЗВО Комісії з розгляду конфліктних ситуацій, до складу якої входить здобувач освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Не виявлені

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Враховуючи повну відповідність критерію та наявність унікальних практик, таких як залучення зовнішніх незалежних екзаменаторів-практиків до процесу оцінювання, розробку унікального курсу «Академічне письмо та академічна доброчесність», формування внутрішньої культури якості освіти серед викладачів та здобувачів, функціонування на базі ЗНУ Школи педагогічної майстерності, наведення спрощеної інформації у силабусах щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій, ЕГ вважає, що наявні підстави для оцінки «А» за даним критерієм.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Рівень кваліфікації викладачів, задіяних на реалізації ОНП, дозволяє забезпечити належне викладання ОК та досягнення ПРН. Зведена інформація про НПП, інформація отримана під час зустрічей, відгуки здобувачів та

результати опитувань дозволяють стверджувати, що викладачі, задіяні на реалізації ОНП мають належний досвід, постійно підвищують свою кваліфікацію, у тому числі, приймають участь у міжнародних проєктах та стажуваннях, мають належну кількість публікацій, у тому числі, статті, проіндексовані у наукометричних базах Scopus та Web of Science, приймають участь у написанні навчально-методичних посібників, підручників, монографій, енциклопедичних видань. Окремі НПП, задіяні на реалізації ОНП, мають досвід експертної, консультативної, нормопроектної діяльності, є членами редколегій фахових видань, рецензентами юридичних журналів, включених до наукометричних баз Web of Science, є членами спеціалізованих вчених рад, керівниками та виконавцями наукових проєктів, що фінансуються з Держбюджету (Т. Коломоєць, В. Колпаков, С. Терно, О. Бондар, К. Сірінюк-Долгарьова та ін.). Поширеною є практика участі викладачів, задіяних на реалізації ОНП у проєктах Erasmus+ (І. Андрєєва, С. Запольських, М. Залужна, О. Тупахіна та ін.). Під час зустрічі з НПП О. Тупахіна, К. Сірінюк Долгарьова зазначили, що застосовують свій досвід, отриманий в рамках міжнародних проєктів та стажувань під час реалізації ОНП. Викладачі систематично підвищують свою кваліфікацію шляхом участі у наукових і навчальних заходах в ЗНУ та інших ЗВО. Зазначені факти підтверджуються наступними доказами, наданими ЕГ: Додатком 2 до Звіту, відповідями ЗВО на запитання 23, 24 ЕГ, даними про викладачів ОНП, оприлюдненими на веб-сайті ЗНУ (<https://cutt.ly/JmjA9x9b>, <https://cutt.ly/BmjAMEX>). Аналіз напрямів досліджень викладачів, задіяних на реалізації ОНП у контексті опису ОК дозволяє стверджувати, що в цілому залучені викладачі є достатньо кваліфікованими для забезпечення належного рівня викладання запропонованих ними ОК, сфера їх досліджень та наукових інтересів відповідає змісту ОК. У ЕГ виникло питання щодо можливості задіяння окремих ОК ОНП В. Сарабєєва, оскільки напрями його наукових досліджень, як і пройдені ним стажування стосуються сфери біологічних наук. Разом із тим, випускники ОНП надали йому схвальні відгуки, зазначили, що він запам'ятався використанням інноваційних методів навчання, наданням детальних роз'яснень з питань написання грантових проєктів, наукових статей тощо (Титаренко М., Магомєдова Т., Шевченко М.). Крім того, В. Сарабєєв є учасником численних міжнародних проєктів та отримувачем грантів. Під час зустрічей із адміністрацією ЗВО було підкреслено, що ОК 4 «Дослідницько-інноваційна діяльність» та ОК 5 «Основи європейської проєктної діяльності» первинно були розроблені для здобувачів, які вивчають природничі науки, і вже пізніше були впроваджені на інших факультетах. Тим не менш, на думку ЕГ, в рамках зазначених ОК ОНП для викладання варто активніше залучати фахових юристів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів регулюються Статутом ЗНУ (<https://cutt.ly/gx9aQa3>), Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад ГПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) ЗНУ (<https://cutt.ly/lntk2cc>), Критеріями рейтингового оцінювання НПП ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/docs/2021/Reityng.pdf>). Під час зустрічей з начальником відділу кадрів Я. Драєвською було підтверджено, що в ЗНУ налагодженою є процедура конкурсного відбору НПП, працює конкурсна комісія, для заміщення викладача оголошується конкурс, протягом місяця збираються заявки, відбувається засідання конкурсної комісії та перевірка кваліфікаційних вимог, зокрема, відповідність кандидата ліцензійним вимогам, проходження ним стажувань, у т.ч. міжнародних, підвищення ним кваліфікації, виконання індивідуальних планів НПП. Гарант Т. Коломоєць звернула увагу на перевірку релевантності напрямів досліджень НПП навчальним дисциплінам, що викладаються на ОНП, проходження ним тематичних стажувань. У ЗВО щорічно проводиться рейтингування діяльності викладачів, яке враховується під час конкурсного добору викладачів, проводяться опитування здобувачів (<https://cutt.ly/YnBxksU>) щодо рівня професіоналізму НПП двічі на рік через гугл-форму (що було підтверджено під час зустрічі зі здобувачами) (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdzily/1165/11704/12548/12729>). Про рейтингування, на підставі якого здійснюється заохочення НПП, згадувала і головний бухгалтер О. Арістова. Начальник відділу кадрів Я. Драєвська зазначила, що останні 10 НПП в рейтингу викликаються на співбесіду, за результатами якої приймається рішення щодо продовження з ними контракту. На підставі ознайомлення із локальними нормативними актами у сфері рейтингового оцінювання НПП ЕГ констатує, що критерії рейтингового оцінювання НПП є прозорими і зрозумілими, результати оцінювання НПП оприлюднюються на офіційному веб-сайті ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdzily/1165/11704/12534>). Процедура проведення конкурсу НПП є прозорою, оголошення про проведення конкурсу розміщується в газеті «Запорізький університет» та на офіційному сайті ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/2016/vakansii/3653.ukr.html>).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до освітнього процесу передбачається Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти у ЗНУ (<https://cutt.ly/8nBvyEx>). В ЗНУ створена Рада роботодавців (<https://cutt.ly/PnBvT8I>), представники якої приймають участь у перегляді ОНП (<https://cutt.ly/Znrum2e>), що під час зустрічі з роботодавцями підтвердив голова Ради А. Куц. Також на запит ЕГ було надано протокол засідання Ради роботодавців від 15.03.2021 р. щодо обговорення проєкту ОНП (відповідь ЗВО на запитання з ЕГ). Роботодавці надають рецензії на ОНП (<https://cutt.ly/5nBbW9D>), що також було підтверджено під час зустрічі з ними (С. Стеценко, Р. Сінельник, Д. Лученко). С. Стеценко зазначив також, що приймав участь в опитуванні через гугл-форму щодо вдосконалення ОНП. Також роботодавці залучаються до рецензування наукових статей здобувачів ОНП (зазначив С. Стеценко), редагують матеріали для посібників та енциклопедичних видань, у т.ч. написані здобувачами ОНП (Д. Лученко), залучаються у якості зовнішніх незалежних екзамінаторів (Р. Сінельник). Начальник відділу кадрів Я. Драєвська вказала, що роботодавці залучаються до освітнього процесу на ОНП на підставах погодинної оплати праці або на умовах роботи за сумісництвом. Це підтвердив під час зустрічі з роботодавцями 5 суддя Р. Сінельник. Суддя КС України Городовенко В.В. залучається до читання лекцій на

юридичному факультеті ЗНУ (<https://cutt.ly/nmkqyNe>), а також є науковим керівником аспіранта ОНП Ганжи О. За участі роботодавців відбувається проходження дослідницької практики (підтвердив Д. Лученко), організовуються конференції, панельні дискусії (С. Стеценко, Д. Лученко). Роботодавці підтвердили, що залучаються до засідань кафедри, на яких обговорюються наукові досягнення здобувачів ОНП (Д. Лученко). Роботодавці також активно залучаються до розробки навчально-методичного забезпечення ОНП в якості співавторів навчальних посібників, монографій, енциклопедій та ін., а також в якості рецензентів навчально-методичних посібників. Під час зустрічі С. Стеценко, Д. Лученко підтвердили, що приймали участь у написанні енциклопедії «Велика українська юридична енциклопедія, яка використовується в процесі викладання та вивчення навчальних дисциплін професійного циклу і вибіркових дисциплін. Стеценко С., Лученко Д. також приймали участь у написанні колективної монографії «Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку», написанні навчального посібника «Заохочення у службовому праві», словнику термінів зі службового права України. Роботодавці Куц А. та Сінельник Р. приймали участь у розробці практичний кейсів для навчально-методичного посібника з дисципліни «Сучасні концепції та доктрини розвитку публічного права», розробленого колективом авторів юридичного факультету, а Батанов О., Дудоров О. і Стеценко С. приймали участь у його рецензуванні (відповідь ЗВО на запитання 25 ЕГ).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У складі НПП, задіяних на реалізації ОНП, є викладачі з досвідом практичної роботи (Самойленко Г., Ткалич М., Вакало О., Галіцина Н.), також під час зустрічі з роботодавцями вони підтвердили, що залучаються до проведення окремих занять в рамках ОНП. Так, суддя Заводського районного суду м. Запоріжжя Р. Сінельник зазначив, що періодично залучається до проведення практичних занять для здобувачів, де аналізує з ними фабули справ, Д. Лученко зазначив, що приймав участь у засіданнях кафедри під час звітування аспірантів з метою обговорення результатів їх наукових досягнень. Також окремі заняття для здобувачів проводяться на базі філій кафедр партнерів ЗВО, якими є, зокрема, Запорізька обласна рада, Запорізький регіональний центр підвищення кваліфікації державних службовців, Запорізька міська рада, Запорізька торгово-промислова палата, Запорізька обласна державна адміністрація, Заводський районний суд міста Запоріжжя. Наприклад, у 2020-2021 н.р. було проведено заняття для здобувачів 2 року навчання (Соколенко Д., Панченко Б., Болобан Д.) з ОК «Теорія адміністративно-деліктного права» (03.12.202р. на базі Заводського районного суду міста Запоріжжя, залучався суддя Сінельник Р.) (Відповіді ЗВО на запитання 4 і 25 ЕГ). Сінельник Р. також підтвердив під час зустрічі з роботодавцями, що здобувачі бувають присутні під час судових засідань, він їм надає фабули справ для аналізу тощо. Він також підтвердив, що приймав участь у зовнішньому незалежному оцінюванні здобувачів під час іспитів. Зокрема, в рамках ОК «Теорія адміністративно-деліктного права» він залучався до розробки пакету «рейсових» завдань із використанням матеріалів судової практики щодо розгляду справ про різні види адміністративних правопорушень. Окрім того, він запропонував авторську модель перевірки рівня залишкових знань здобувачів під час проходження підсумкового контролю з дисципліни. Також на запит ЕГ було надано інформацію щодо залучення експертів галузі з великим досвідом практичної роботи до проведення окремих аудиторних занять, зокрема, 18.05.2021 р. заняття з ОК «Сучасні концепції та доктрини розвитку публічного права» на тему «Проблеми становлення та розвитку муніципального права» проводив керуючий справами виконавчого комітету Запорізької міської ради Омелянович Р. У 2020-2021 н.р. воркшоп з ОК «Антропологічні основи сучасних правових теорій» на тему «Антропология у сучасному світі (практичний досвід реалізації права на безоплатну правову допомогу)» проводився на базі Запорізького місцевого центру з надання вторинної правової безоплатної допомоги (Відповіді ЗВО на запитання 4 і 25 ЕГ). Під час зустрічі з роботодавцями А. Куц також зазначив, що залучався до поточного та підсумкового контролю в рамках ОК «Методологічні традиції та перспективні тенденції розвитку приватного права» шляхом розробки кейсів.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Система заохочень для професійного розвитку викладачів забезпечується Колективним договором ЗВО (https://www.znu.edu.ua/docs/kolektivnij_d-r_2017-2022.pdf), яким передбачається преміювання, надання матеріальної допомоги працівникам, стимулювання творчої праці та педагогічного новаторства, надбавки працівникам за високі досягнення у праці, за виконання особливо важливої роботи, виплати за захисти дисертацій, за публікації у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, підвищення h-індексу, безкоштовний друк деяких публікацій тощо. Професійний розвиток викладачів стимулює також наявність Критеріїв рейтингового оцінювання НПП ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/docs/2021/Reityng.pdf>). Наявність можливостей для професійного розвитку підтвердили під час зустрічі викладачі, задіяні на реалізації ОНП. Так, М. Ларкін зазначив про можливість проходження ним безкоштовних курсів з французької мови, оплату проходження ним підвищення кваліфікації на базі університету Я. Мудрого, згадав про виплати за публікації у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. О. Тупахіна зазначила про проходження нею міжнародного стажування у США зі збереженням заробітної плати. Під час зустрічі з адміністрацією ректор М. Фролов та проректор Ю. Каганов підтвердили наявність заохочень для професійного розвитку викладачів, зокрема, фінансування стажувань, безкоштовні публікації, безкоштовний захист, моральні заохочення, згадали про конкурс внутрішніх проєктів на отримання призу ректора. Наявність заохочень для професійного розвитку підтвердила головний бухгалтер О. Арістова. Перелік заохочень, отриманих НПП, був наданий ЕГ у вигляді таблиці (Відповідь ЗВО на запитання 24 ЕГ). Також ЕГ були надані сертифікати та перелік стажувань з підвищення кваліфікації, пройдених НПП (Т. Коломосьць, Л. Удовика, Я. Сидоров, Д. Єрмоленко, Н. Верлос та ін.) (Відповідь ЗВО на запитання 23 ЕГ). На запит було надано сертифікати на підтвердження знання викладачами, задіяними на ОНП, іноземної мови на рівні B2 (Верлос Н.В., Галіцина Н.В.,

Коломоець Т.О. та ін.) (Відповідь ЗВО на запитання 23 ЕГ). Викладачі, задіяні на реалізації ОНП систематично приймають участь у освітніх тематичних заходах з проблематики методики викладання, реформування вищої освіти, юридичної науки, інтеграції у міжнародну та європейську наукову фахову спільноту спільно із Координатором Проєктів ОБСЄ в Україні (відповідальний Сідельников О.), USAID (відповідальний Шаїпов А.), НАПрН України, в т.ч. і КРЦ НАПрН України. На запит ЕГ було надано договори про співпрацю з організаціями, які сприяють професійному розвитку викладачів, зокрема: Договіри про співпрацю між Куявським університетом у Вроцлавеку (Польща) та ЗНУ, між Молдавським державним університетом та ЗНУ, з Університетом ім. Штефана чел Маре (Румунія) та інші, Угода про партнерство між Британською радою в Україні та ЗНУ, Угода про кооперацію між ЗНУ та Німецьким культурним центром Goethe-Institut (Відповідь ЗВО на запитання 29.3 ЕГ і Додатки 1 і 10 до Звіту).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності, перш за все, створенням Школи педагогічної майстерності, на базі якої у 2020-2021 н.р. для НПП було організовано і проведено цикл заходів, спрямованих на професійний розвиток НПП. Зокрема, на запит ЕГ було надано інформацію, що з 10 листопада по 24 грудня 2020 р. було проведено онлайн-навчання за програмою Школи педагогічної майстерності на тему «Актуальні питання підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня ступеня вищої освіти» (із отриманням сертифікатів) (Відповідь ЗВО на запитання 27 ЕГ). Спільно із Радою молодих вчених при МОН України, НАПрН України, ВГО «Асоціація фахівців адміністративного права», ГО «Європейський центр верховенства права» 23 квітня 2021 р. було організовано і проведено тематичний фаховий онлайн-діалог «Підготовка докторів філософії (PhD) зі спеціальності 081 «Право» в Україні: проблемні питання та позитивні практики». Спільно із Університетом «Штефана чел Маре» (Румунія), Молдовським державним університетом (Молдова), Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича (Україна) 1-2 липня 2020 р. було організовано тематичний онлайн-дискурс «Можливості та виклики підготовки докторів філософії (PhD) спеціальності 081 «Право»: практика закладів вищої освіти України, Румунії, Молдови». Спільно із НАПрН України 15-16 травня 2020 р. організовано і проведено тематичний фаховий діалог «Підготовка докторів філософії (PhD) зі спеціальності 081 право в Україні: досвід, реалії та перспективи». Під час зустрічей з НПП та здобувачами, вони неодноразово згадували Школу педагогічної майстерності (К. Сірінюк-Долгарьова, Д. Кремова, М. Титаренко). Стимулює розвиток викладацької майстерності також Критерії рейтингового оцінювання НПП ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/docs/2021/Reityng.pdf>) і система заохочень, передбачених Колективним договором ЗВО (https://www.znu.edu.ua/docs/kolektivnij_d-r_2017-2022.pdf). Під час зустрічі 6 із допоміжними структурними підрозділами ЕГ і зустрічі з керівництвом ЗНУ було повідомлено, що в ЗНУ існує практика преміювання НПП за публікації у науково-метричних базах Scopus і Web of Science. Також існує практика преміювання НПП за захист кандидатської або докторської дисертації й підвищення Індексу Хірша (це передбачено Колективним договором між Адміністрацією та Первинною профспілковою організацією ЗНУ на 2017-2022 рр. (https://www.znu.edu.ua/docs/kolektivnij_d-r_2017-2022.pdf)). Приміром, публікація в БД Scopus передбачає преміювання автору у розмірі 4000 або 7000 грн (залежно від кварталу видання). Під час зустрічі 2 з академічним персоналом доцент Ларкін М. повідомив, що за направленням і за рахунок юридичного факультету підвищував свою кваліфікацію в Національному юридичному університеті ім. Ярослава Мудрого. Під час фінальної зустрічі ректор ЗНУ Фролов М.О. повідомив, що під час карантину НПП, які перехворіли на коронавірусну інфекцію, отримали матеріальну допомогу від ЗНУ. ЕГ відзначає такі практики стимулювання НПП як позитивні.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

НПП, задіяні на реалізації ОНП, є висококваліфікованими фахівцями, які постійно підвищують свій професійний рівень шляхом участі у стажуваннях, підвищення кваліфікації тощо. ЗВО створює належні умови та систему заохочень для професійного розвитку та розвитку викладацької майстерності НПП. Позитивною практикою є створення на базі ЗВО Школи педагогічної майстерності, в рамках якої проводяться заходи для професійного розвитку НПП. Позитивним є наявність рейтингування НПП, яке враховується під час укладення контракту із НПП. Позитивною практикою та активне залучення роботодавців до реалізації ОНП у вигляді проведення аудиторних занять з аспірантами, участі у написанні навчально-методичних посібників та інших видань, які використовуються в навчальному процесі, а також участі у наукових і методичних заходах, які проводяться в ЗВО. Позитивною є практика преміювання НПП за публікації у науково-метричних базах Scopus і Web of Science, за захист кандидатських і докторських дисертацій і виплата адміністрацією ЗНУ матеріальної допомоги особам, які перехворіли на коронавірусну інфекцію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Напрями наукових досліджень окремих викладачів, задіяних на реалізації ОНП (в рамках ОК 4 «Дослідницько-інноваційна діяльність» й ОК 5 «Основи європейської проєктної діяльності») не повністю відповідають змісту ОК, що ними викладаються. Рекомендується забезпечити релевантність наукових досліджень викладачів ОК 4 «Дослідницько-інноваційна діяльність» і ОК 5 «Основи європейської проєктної діяльності» галузі знань 08 Право.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

У цілому ОНП відповідає визначеному критерію, виявлені недоліки не є істотними й не впливають на загальну позитивну оцінку організації роботи із людськими ресурсами. Врахування рекомендацій дозволить забезпечити кращий рівень викладання окремих ОК на ОНП, врахувати її специфіку.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи ЗНУ ЕГ було встановлено, що наявне фінансове, матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення відповідає вимогам реалізації ОНП та сприяє досягненню цілей, завдань та програмних результатів навчання. Продемонстроване ЕГ під час огляду матеріально-технічної бази матеріально-технічне забезпечення ЗНУ, зокрема: спеціалізовані аудиторії, комп'ютерні класи, навчальні, навчально-наукові лабораторії, бібліотека, побутова інфраструктура (гуртожитки, центри дозвілля, спорт. приміщення, заклади харчування, медичний пункт) оснащені сучасними меблями, мультимедійним обладнанням, інтерактивними дошками, засобами аудіо та відео зв'язку, комп'ютерною технікою, що дозволяє забезпечити освітні потреби здобувачів у повному обсязі, в межах визначених дисциплін, включених до ОНП. У продемонстрованих навчальних приміщеннях відбувається навчання здобувачів відповідно до графіку відвідувань та розкладу занять, що представлені на офіційному сайті ЗНУ. На базі ЗВО функціонує наукова бібліотека (<http://library.znu.edu.ua/>), яка налічує фонди якої включають зокрема найновішу спеціалізовану юридичну, навчальну, монографічну та іншу літературу. Разом із цим бібліотека має електронний репозитарій, де в оцифрованому форматі розміщена необхідна наукова, навчальна і методична література, що є особливо актуальним та принагідним в умовах дистанційного формату провадження освітньої діяльності та значно спрощує освітньо-наукову діяльність здобувачів. Щодо навчально-методичного забезпечення, то всі навчальні дисципліни ОНП, як нормативні, так і вільного вибору здобувачів, забезпечені навчальним контентом, а саме: силабусами, планами практичних занять, підручниками, навчальними посібниками, завданнями для самостійної роботи, питаннями, задачами, кейсами для поточного та підсумкового контролю. Відповідно до анонімного опитування здобувачів (березень 2021) щодо оцінки якості вищої освіти загалом та навчально-методичного забезпечення ОНП зокрема, отримано такі статистичні дані. На запитання: Чи рецензується таке забезпечення? Чи є воно достатнім та змістовним для досягнення результатів навчання? Чи своєчасно воно оновлюється? Чи є у Вас доступ до нього? Чи використовується повною мірою навчально-методичне забезпечення для навчальних дисциплін обраної Вами ОНП? За результатами опитування респондентів була отримана 100% відповідь, так (<https://cutt.ly/emleG7B>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи ЕГ, було встановлено, що ЗНУ забезпечує безоплатний та безперешкодний доступ НПП та здобувачів до навчально-наукової інфраструктури та інформаційних ресурсів. За результатами інтерв'ювання НПП, здобувачів ЕГ переконалася у відсутності будь-яких штучно створених перешкод матеріально-фінансового, організаційного чи адміністративного характеру для доступу до навчально-наукової інфраструктури, інформаційних ресурсів. В рамках проведення інтерв'ювання здобувачів ЕГ було встановлено, що всі учасники академічної спільноти можуть безперешкодно користуватися бібліотечними фондами ЗНУ на безоплатній основі. Вся наявна інфраструктура ЗНУ оснащена Wi-Fi зв'язком, що дозволяє всім учасникам освітнього процесу мати безперешкодний Інтернет доступ до інформаційних ресурсів необхідних для здійснення викладацької та науково дослідної діяльності на безоплатній основі. Окремо, ЕГ відзначає організаційно-технічну роботу електронної системи Moodle ЗНУ яка включає в себе навчальні (лекції презентації, навчальні посібники, відео-матеріали, підручники, монографії та ін.) та навчально-методичними матеріалами (робочі програми навчальних дисциплін, сила буси, методичні рекомендації, навчально-методичні посібники та ін.) для здобувачів ОНП, при цьому варто зазначити, що здобувачі зараховуються до системи на ОК з початку навчання і відраховуються після його завершення. В умовах карантинних обмежень заходи підсумкового контролю у ЗНУ відбувались також за допомогою електронної системи Moodle ЗНУ. При інтерв'юванні здобувачів ЕГ було з'ясовано, що у ЗНУ створена та активно працює Рада молодих вчених (Положенням «Про раду молодих вчених ЗНУ», затв. рішенням ВР № 3 від 24.11.2020 р.). Мета діяльності Ради молодих учених – підготовка пропозицій щодо створення

соціально-економічних умов для залучення молодих вчених до роботи за науковими напрямками (<http://sites.znu.edu.ua/rmv/>). За результатами проведеного опитування здобувачів ЗНУ (березень 2021 рік) щодо доступності до інформаційних ресурсів та інформування про навчальний процес: 100,0% опитаних зазначили, що здобувачі мають повний доступ до інформаційних ресурсів ЗНУ, в системі Moodle і до ресурсів наукової бібліотеки ЗНУ, 91,7% респондентів вказали, що на ОНП використовувались форми і методи дистанційного навчання під час карантинних обмежень, а інформація про навчальний процес отримувалась ними вчасно. Здобувачі вказали, що отримують інформацію про доступ до інформаційних ресурсів ЗНУ в системі Moodle від викладачів (50,0%), або від кафедр та НПП (25,0%). Іншим є розподіл відповідей на питання щодо інформування здобувачів про доступ до електронних ресурсів наукової бібліотеки ЗНУ: 50,0% отримують таку інформацію від викладачів; 41,7% від деканату, та 8,3% – від кафебри. Про навчальний процес у період карантинних обмежень здобувачі отримували інформацію від деканату (83,3%) та кафедр (16,7%) (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704/12548/12729>)

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ, було встановлено, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОНП, а також відповідає їхнім інтересам та дозволяє задовольнити потреби останніх. До підрозділів ЗНУ входить відділ охорони праці та пожежної безпеки, який є самостійним структурним підрозділом ЗНУ. У своїй діяльності відділ керується Положенням про відділ охорони праці (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/ohorona-praci/polozhennya_okhorona.pdf). На офіційному сайті ЗНУ представлено перелік актів, що регулюють діяльність відділу: накази, розпорядження, методичні матеріали, інструкції тощо (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1321>). Відповідно до планів роботи відділу проводяться ряд заходів для здобувачів та НПП спрямованих на забезпечення безпеки життєдіяльності та пожежної безпеки за участі провідних інспекторів відділу запобігання НС ЗМУ Головного управління Державної служби з надзвичайних ситуацій України у Запорізькій області. В ході проведення акредитаційної експертизи ЕГ переконалася у реалізації вищезазначених програм та заходів серед академічної спільноти, наявності протипожежного оснащення (пожежні гідрати, вогнегасники, плани евакуації поверхів приміщення, датчики задимлення тощо) вільний міжкоридорний простір на випадок евакуації людей. На виконання положень Постанови КМУ від 11 березня 2020 р. «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» у ЗНУ було запроваджено ряд карантинних заходів. http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/3647.ukr.html. ЕГ переконалася у оперативному реагуванні ЗНУ на ситуацію введення карантинних обмежень та норм із запобігання поширенню коронавірусної інфекції на території України, що знайшли своє відображення у (локальних) внутрішніх актах, які регулюють діяльність та освітній процес закладу. Вся інфраструктура ЗНУ оснащена засобами дезінфекції, здійснюється прибирання та інсоляція приміщень, проводяться заняття з НПП та здобувачами щодо дотримання карантинних вимог стосовно носіння засобів індивідуального захисту та дотримання безпечної дистанції 1,5 м. Практичні заходи щодо збереження психологічного здоров'я забезпечується практичним психологом який входить до складу відділу виховної роботи ЗНУ і має власну Інтернет-сторінку (<https://web.znu.edu.ua/psychologicalservice/>). Діяльність практичного психолога спрямована на надання консультативно-методичної допомоги, психологічного супроводу, просвітницько-пропагандистської роботи серед академічної спільноти щодо підвищення психологічної культури, превентивного виховання метою якого є орієнтація здобувачів та НПП на здоровий спосіб життя та захист психічного здоров'я тощо. Вся інфраструктура ЗНУ оснащена засобами відео нагляду та цілодобовою охороною. За результатами соціологічних досліджень (березень 2021 року) представлених на офіційному сайті ЗНУ, ці висновки ЕГ підтверджуються (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704/12548/12729>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи ЕГ, здійснила інтерв'ювання здобувачів ЗНУ щодо виявлення рівня їх задоволеності освітнім середовищем, організаційною, освітньою, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою з боку ЗВО, а також з'ясувала, яких заходів вживає ЗНУ для задоволення потреб та інтересів здобувачів. Експертами було встановлено, що механізми освітньої, організаційної, інформаційної та консультативної підтримки здобувачів налагоджені та функціонують як єдина система заходів, що реалізуються низкою структурних підрозділів ЗНУ та здійснюється на університетському, факультетському, кафедральному рівнях. Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ, встановила, що така підтримка забезпечується науковими керівниками, завідувачами кафебри, заступником декана з наукової роботи, гарантом ОНП, персоналом науково-дослідної частини ЗНУ, відділом міжнародних зв'язків, проректором з наукової роботи та іншим НПП. Інформаційна підтримка здобувачів здійснюється за допомогою сучасних он-лайн платформ Moodle, сторінках груп ЗНУ у соціальних мережах Internet та офіційного сайту ЗНУ тощо (<http://phd.znu.edu.ua/>; <https://www.facebook.com/groups/1430909570544926>). На базі ЗНУ створена Первинна профспілкорова організація, яка забезпечує соціальну підтримку (фінансування оздоровлення, участь у культурно-масових заходах, надання матеріальної допомоги тощо) (<https://web.znu.edu.ua/profcom/>). Виплата соціальної стипендії здобувачам ЗНУ регулюється Положення про призначення соціальних стипендій у ЗНУ, затв. рішенням Вченої ради ЗНУ (протокол № 11 від 30.05.2017 р.) (<https://cutt.ly/fmleAft>) відповідно до вимог та порядку, затвердженого КМУ. Систематично проводяться консультативні зустрічі із здобувачами щодо дотримання вимог академічної доброчесності, доступу до бібліотечних фондів і електронного репозитарію зі спеціалізованою юридичною літературою, законодавчих новацій у сфері підготовки, оформлення і захисту дисертацій доктора філософії тощо. Крім того, НПП постійно надають

здобувачам методичні рекомендації та консультації щодо питань, пов'язаних із підготовкою і поданням статей для публікації у фахових виданнях та збірниках матеріалів наукових конференцій. Відділ аспірантури і докторантури систематично інформує здобувачів щодо вимог і порядку отримання академічних відпусток, проходження атестаційних процедур, стажувань та інших форм академічної мобільності тощо. При цьому інформування відбувається як через безпосередню комунікацію на відкритих зустрічах, так і шляхом розміщення повної і вичерпної інформації у відкритому доступі на сайті ЗНУ (Приміром, Наукове товариство студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ на своєму сайті має підрозділ : Допомога молодому науковцю: <http://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc/659.ukr.html>). За результатами соціологічних досліджень (березень 2021 року) представлених на офіційному сайті ЗНУ, ці висновки ЕГ підтверджуються (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704/12548/12729>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

При проведенні акредитаційної експертизи ГЕ, було встановлено, що ЗНУ забезпечує всі належні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Визначено Порядок супроводу осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у ЗНУ (затв. рішенням ВР ЗНУ №12 від 18.06.2018р.) (<https://www.znu.edu.ua/4272.ukr.html>). Доступ осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп здійснюється у навчальні корпуси ЗНУ через центральний вхід, що обладнаний пандусами. На офіційному сайті ЗНУ представлена інформація щодо визначення ступені відповідності будівель ЗВО вимогам ДБН В.2.2-40: 2018 «Інклюзивність будівель і споруд», фахівцями ПП «НВФ «Мій Будинок» був виконаний попередній огляд зазначених вище об'єктів, встановлено, що ЗНУ забезпечує безперешкодний доступ до будівель навчальних приміщень та іншої інфраструктури закладу (відсутність сходинок навчальних корпусів, пороги без перепадів, вхідні двері забезпечують прохід людям з інвалідним візком, освітній процес здійснюється на першому поверсі) для осіб, які відносяться до маломобільних груп населення (https://www.znu.edu.ua/docs/2021/2021_12_12_znu_-_dbn_v_2_2-40_2018_-_nklyuzivn_st_bud_vel_.pdf). Під час інтерв'ювання ЕГ, переконалася, що здобувачі можуть безперешкодно звернутися до керівництва ЗНУ з особистих, економічних, соціальних, матеріально-побутових та інших питань щодо надання такої додаткової допомоги. ЕГ встановлено, що здобувачі обізнані про можливість отримання академічної відпустки та здійснення навчання за індивідуальним графіком навчання. У 2020 році здобувач Погосян М. А., отримала академічну відпустку. Під час інтерв'ювання здобувачі неодноразово наголошували на тому, що ЗНУ надає можливість їм можливість оплати за індивідуальною формою: щомісячна, щоквартальна, щосеместрова оплата про, що укладається відповідний договір у двох примірниках між здобувачем та ЗНУ. Також ЗНУ наголошує на можливості відшкодування матеріальних витрат на навчання за рахунок повернення 18% державою. Механізм відшкодування витрат за навчання здобувачам роз'яснено. ЕГ переконалася, що керівництво ЗНУ вживає всі заходи, щоб забезпечити умови для здобуття права на освіту всім здобувачам у т. ч. здобувачам, які мають особливі освітні потреби та створюють всі умови для безперешкодного доступу до інфраструктури закладу адаптуючи його до потреб осіб з інвалідністю, особливими потребами чи інших маломобільних груп населення. За результатами інтерв'ювання здобувачів ЕГ було встановлено, що в ЗНУ створені всі належні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, не лише шляхом облаштування відповідної спеціальної інфраструктури, а також через визнання і реалізацію прав таких осіб. Серед особливостей ОНП визначені гарантовані індивідуальні навчальні та наукові траєкторії здобувачів, що надають можливість здобувачам навчатися за індивідуальним графіком, відвідувати заняття та консультації за допомогою дистанційних онлайн- сервісів, тощо.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи, ЕГ було встановлено, що в ЗНУ наявна та практично реалізуються політика щодо запобігання та протидії виникнення конфліктних ситуацій між усіма учасниками освітнього процесу. Відповідно до Положення про порядок вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ, затв. Вченою радою ЗНУ (протокол № 7 від 25.02.2020 р.) визначено порядок і процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у сферах: запобігання корупції та врегулювання конфлікту інтересів; протидія дискримінації; протидія сексуальним домаганням та регулювання конфліктів у міжособистісних стосунках суб'єктів освітнього середовища; конфлікти в освітньому процесі (http://sites.znu.edu.ua/public_discussions//2020/02/_pro_poryadok_protседuri_vir_shennya_konfliktnikh_situatsij_u_znu.pdf). Для зручності листування у ЗНУ створена електронна скринька довіри для анонімних звернень. Доступність і відкритість політики щодо процедур врегулювання конфліктних ситуацій забезпечується регулярним інформуванням здобувачів та оприлюдненням актуальної інформації у відкритому доступі на сторінках офіційного сайту ЗНУ. Активну роль у цьому процесі відіграє деканат юридичного факультету (декан юридичного факультету ЗНУ проф. Т.О. Коломоець та її заступники). Під час інтерв'ювання здобувачів, ЕГ було встановлено, що здобувачі добре обізнані щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій та добре ознайомлені з існуючими процедурами відновлення порушених прав. Здобувачі запевнили ЕГ, що звернень стосовно фактів виникнення конфліктних ситуацій чи порушень прав здобувачів на ОНП виявлено не було, однак вони добре обізнані із процедурами вирішення конфліктів, створеними в ЗНУ (Зустріч з аспірантами ОНП, виступ асп. Д. Крємової). За результатами анонімного опитування здобувачів 100,0% опитаних здобувачів погодились з тим, що вони

ознайомлені з політикою університету щодо вирішення конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією). Така ж кількість респондентів вказали, що інформація про політику університету щодо вирішення конфліктних ситуацій є доступною та зрозумілою. 83,3% респондентів знають про наявність документу, який врегульовує подання скарг стосовно будь-яких дискримінаційних проявів в університеті (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704/12548/12729>). Про те, що керівництво університету, гарант ОНП та викладачі на ОНП є відкритим для спілкування в цілому та щодо вирішення конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією) зазначили 100,0% учасників анкетування. Щодо того чи знають вони інформацію про випадки будь-яких дискримінаційних проявів в університеті ствердно відповіли 16,7% опитаних. Жоден з респондентів особисто не стикався з випадками дискримінаційних проявів в університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: Застосована на ОНП електронна система Moodle включає в себе всі навчальні дисципліни ОНП, як нормативні, так і вільного вибору здобувачів, забезпечені навчальним контентом, а саме: силабусами, планами практичних занять, підручниками, навчальними посібниками, завданнями для самостійної роботи, питаннями, задачами, кейсами для поточного та підсумкового контролю для здобувачів ОНП. Безпечне для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти освітнє середовище, яке повністю задовольняє їх потреби, зокрема ЗВО оперативно відреагувала на карантинні обмеження, що не вплинуло на навчальний процес, й знайшло своє відображення у (локальних) внутрішніх актах, які регулюють діяльність та освітній процес закладу. На ОНП створено взірцевий механізм освітньої, організаційної, інформаційної та консультативної підтримки здобувачів, що реалізуються низкою структурних підрозділів ЗНУ та здійснюється на університетському (ректорат, відділ міжнародних зв'язків, відділ аспірантури і докторантури, науково-дослідна частина ЗНУ), факультетському (заступники декана, гарант ОНП) й кафедральному рівнях (завідувачі кафедр, наукові керівники, НПП). Позитивні практики: Продемонстроване фінансове, матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення відповідає вимогам реалізації ОНП, сприяє досягненню цілей, завдань та програмних результатів навчання, дозволяє забезпечити освітні потреби здобувачів у повному обсязі, в межах визначених дисциплін, включених до ОНП. Забезпечення здобувачів і НПП безоплатним і безперешкодним доступом НПП до навчально-наукової інфраструктури та інформаційних ресурсів, які є необхідними для провадження освітньо-наукової діяльності та досягнення програмних результатів навчання. Доступ до інформаційних ресурсів Бібліотеки ЗНУ для аспірантів ОНП є безперешкодним й безоплатним, печатні й цифрові фонди Бібліотеки забезпечує навчальні та дослідницькі потреби аспірантів. Забезпечення ЗНУ безперешкодного доступу до будівель навчальних приміщень та іншої інфраструктури закладу для осіб, які відносяться до мало мобільних груп населення, з урахуванням їх обмежень життєдіяльності (відсутність сходинок навчальних корпусів, пороги без перепадів, входні двері забезпечують безпроблемний прохід людям з інвалідним візком, освітній процес здійснюється на першому поверсі). Доступність і відкритість політики щодо процедур врегулювання конфліктних ситуацій, яка забезпечується регулярним інформуванням здобувачів вищої освіти та оприлюдненням актуальної інформації у відкритому доступі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлені

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Враховуючи позитивні практики за рівнем відповідності сьомого критерію ЕГ переконалася, що «освітнє середовище» ЗНУ є чимось більшим за сукупність матеріально-технічних умов, в яких відбувається освітня діяльність. Воно включає цінності академічної спільноти, практики соціальних взаємодій (взаємоповага та взаємна вимогливість), суб'єктивний досвід усіх учасників освітнього процесу. Освітнє середовище ЗНУ сприяє та створює всі належні умови для реалізації заявлених цілей та місії ОНП, а стратегія студентоцентрованого навчання, як базового принципу прогресивної освітньої парадигми ХХІ ст., є яскравим прикладом автономії здобувачів, що дає можливість цілком самостійно моделювати індивідуальну освітню траєкторію розвитку особистих навичок і вмінь. ЕГ переконалася, що здобувачі вищої освіти є невід'ємною частиною академічної спільноти ЗНУ та відіграють важливу роль у організації освітнього процесу. Відтак, ЕГ дійшла висновку, що рівень відповідності сьомому критерію відповідає зразковому.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ продемонстровано, що розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: Положення про відділ моніторингу якості освіти і ліцензування ЗНУ, затв. у 2020 р. (https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/doc/_pro_vmol.pdf); Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, затв. Вченою радою (протокол № 6 від 28.01.2020 р.); Рішення Вченої ради ЗНУ «Про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в університеті», протокол № 3 від 29.10.2019 р. (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704>). Відділ моніторингу якості освіти і ліцензування ЗНУ створено у 2007 р. Як повідомила Томенко М., керівник цього відділу, під час Зустрічі 6, відділ здійснює контроль за дотриманням ліцензійних умов, рівня професійної активності здобувачів освіти (двічі на рік) і якості навчання шляхом проведення соціологічних досліджень із подальшим фаховим опрацюванням їх результатів й наданням їх групі забезпечення ОНП для врахування пропозицій і думок учасників опитувань. Опитування проводиться у формі стандартизованого, формалізованого, анонімного анкетування за допомогою он-лайн сервісів (Google форми та ін). Анкети розробляються відділом моніторингу якості освіти і ліцензування ЗНУ сумісно з представниками кафедри соціології ЗНУ. Всі питання в анкетах згруповані в блоки, що стосуються таких тем як: загальна обізнаність про ОНП, формування індивідуальної освітньої траєкторії, оцінка практичної підготовки на ОНП, обізнаність щодо дуальної форми навчання, оцінка форм і методів навчання, обізнаність щодо правил прийому вступників на ОНП, ознайомлення із нормативними актами, які регламентують навчальний процес, оцінка заходів поточного та підсумкового контролю, доступ до інформаційних ресурсів тощо (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704/12548/12729>). Результати опитувань надаються гарантові ОНП для обговорення на засіданнях кафедр, Вченій раді і науково-методичній раді факультету з метою прийняття подальших рішень щодо вдосконалення якості освіти за ОНП. Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ переконалася, що такі опитування носять перманентний характер та мають на меті збір інформації з питань забезпечення якості вищої освіти для вдосконалення освітнього процесу на ОНП. Опрацювавши нормативно-правові акти ЗНУ, ЕГ дійшла висновку, що затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається згідно із визначеною загально інституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, до якого залучаються всі учасники освітнього процесу; на ОНП послідовно дотримуються визначених в ЗНУ процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdily/1165/11704>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що перегляд положень ОНП здійснюється з огляду на запити, пропозиції та зауваження здобувачів, обумовлені попереднім досвідом навчання, обраним напрямком дослідницької роботи та специфікою сфери їх наукових інтересів, котрі виявляються шляхом проведення періодичних консультативних зустрічей, фокус-груп та опитувань здобувачів. Надалі висловлені пропозиції та зауваження виносяться на обговорення засідань наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів ЗНУ, де визначається рівень їх обґрунтованості та доцільності. За результатами таких обговорень делегується представник наукового товариства, який пропонує до обговорення проект змін та доповнень до ОНП для їх затвердження (Витяг з протоколу № 6 від 17.03.2021 засідання НТСАД ЗНУ надано на запит ЕГ, відповідь на запитання з ЕГ). Періодичність перегляду ОНП обумовлена графіком навчального процесу і здійснюється не менше одного разу на рік відповідно до Положення про розроблення та оформлення освітньої програми ЗНУ (<https://cutt.ly/qmk512y>). ЕГ встановила, що за пропозицією здобувачів до ОНП були внесені такі зміни: Васильєва К.Є. висловила пропозицію щодо розширення переліку загальних компетентностей здобувачів ОНП «Право» з кризового управління, командної роботи у кризових ситуаціях, передбачивши їх і при вивченні дисципліни загального циклу, і при перезарахуванні результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти; Соколенко Д.В. висловився стосовно доцільності проходження дослідницької практики, з акцентом на тему дослідження. Необхідність розширення меж співпраці в рамках проходження дослідницької практики із партнером ЗНУ Запорізьким місцевим центром з вторинною безоплатної правової допомоги, що дозволяє зібрати емпіричні дані, необхідні для впровадження результатів дослідження ін (Витяг з протоколу № 6 від 17.03.2021 засідання наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів ЗНУ надано на запит ЕГ, відповідь на запитання з ЕГ). Перелік змін та доповнень до ОНП «Право» представлений у відомостях порівняльної таблиці зауважень та пропозицій за результатами обговорень ОНП «Право» 2021 р. (надано на запит ЕГ, відповідь на запитання з ЕГ). Крім того, здобувачі ОНП залучаються до засідань кафедр стосовно якості ОНП, внесення до неї змін та доповнень врахуванні думки здобувачів при перегляді ОНП Витяг з протоколу № 8 від 19.03.2021 із засідання кафедри адміністративного права та господарського права (надано на запит ЕГ, відповідь на запитання з ЕГ). До складу Вченої ради ЗНУ та Вченої ради факультету (Положення про ВР ЗНУ (<https://cutt.ly/Lmk53Q2>), Положення про Вчену раду юридичного факультету ЗНУ (Додаток 6 до Звіту) входять представники здобувачів, які беруть участь у її засіданнях, висловлюють та обговорюють запити, пропозиції та зауваження здобувачів під час вирішення питань, пов'язаних із внутрішнім забезпеченням якості ОНП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час відео-зустрічі із роботодавцями ОНП ЕГ переконалась в тісній взаємодії та активній співпраці ЗНУ та зовнішніх партнерів. Як зазначають самі стейкхолдери, вони є активними учасниками організації освітнього процесу та внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, залучаються до розробки навчально-методичного забезпечення ОНП в якості співавторів навчальних посібників, монографій, енциклопедій і рецензентів навчально-методичних посібників (Лученко Д., Стеценко С., Сінельник Р. та ін). Інформація про обговорення змісту ОНП з роботодавцями регулярно публікується на веб-сайті ЗНУ (<https://cutt.ly/6mleVy5>). Під час інтерв'ювання роботодавців ЕГ встановила, що їх пропозиції, рекомендації та зауваження враховуються в повному обсязі. На базі ЗНУ створена та активно працює Рада роботодавців юридичного факультету, яка безпосередньо залучена до реалізації освітнього процесу ЗНУ та представляє інтереси спільноти роботодавців, що мають легітимний інтерес поповнити свій кадровий потенціал за рахунок випускників даної ОНП (Протокол засідання Ради роботодавців юридичного факультету ЗНУ №8 від 15.03.2021 р. «Про обговорення проекту ОНП «Право», «Про ресурсне забезпечення реалізації ОНП» (відповідь ЗВО на запитання з запиту ЕГ)). Голова ради роботодавців юридичного факультету Куц А.В. зазначив про доцільність оновлення ОНП із урахуванням потреб регіональних стейкхолдерів, із акцентом на зміни у правовій доктрині, пріоритети навчального процесу та особливості тематики; посилення співпраці у використанні баз стейкхолдерів для підготовки здобувачів враховуючи особливості регіону. Бородіна О. зазначила про необхідність підтримки розширення блоку вибіркових дисциплін для здобувачів ОНП із акцентом на регіональну специфіку та використання регіональних баз для навчального та наукового процесу тощо. Також стейкхолдери Куц А.В. та Сінельник Р.В. приймають безпосередню участь у розробці практичних кейсів для навчально-методичного посібника з дисципліни «Сучасні концепції та доктрини розвитку публічного права» та інших (відповідь ЗВО на запитання 25 ЕГ). На офіційному сайті ЗНУ представлені відгуки-рецензії стейкхолдерів на зміст ОНП (<https://cutt.ly/5nBbW9D>). Під час спілкування із роботодавцями ЕГ переконалась, що фокус-група сформована коректно і відображає запити потенційних роботодавців, які зацікавлені у якісній підготовці здобувачів вищої освіти за даною ОНП. Як зазначено вище, роботодавці є зовнішніми партнерами ЗНУ і в рамках взаємодії та плідної співпраці залучаються до освітнього процесу під час проведення різного роду науково-практичних заходів: конференцій, обговорень, опитувань, проведення практичних занять, в ході яких піднімаються питання щодо підготовки фахівців та висловлюються думки щодо їх вирішення. ЕГ мала змогу пересвідчитися, що запрошені представники мають реальний легітимний інтерес, формально закріплені наміри та серйозно налаштовані на оновлення і поповнення свого кадрового ресурсу за рахунок випускників цієї ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За результатами опитування стейкхолдерів з числа випускників ЗНУ ЕГ встановила, що випускники ОНП працюють за фахом в судових, правоохоронних органах, приватних структурах. Деякі випускники ОНП працюють на юридичному факультеті ЗНУ, куди вони працевлаштувалися після успішного завершення ОНП. Такі відомості про свій кар'єрний шлях повідомили ЕГ під час акредитаційних зустрічей випускник ОНП Шумейко І., Титаренко М. Моніторинг та збирання відкритої інформації щодо кар'єрного шляху випускників відбувається шляхом проведення опитувань, зустрічей фокус-груп, запрошення випускників на урочисті та святкові заходи ЗНУ тощо. Це підтвердили випускники ОНП М. Титаренко, М. Шевченко і Т. Магомедова від час зустрічі 8 з випускниками ОНП, кожен із яких дуже позитивно оцінив час навчання на ОНП та набуті за цей час навички і знання. Цими питаннями опікується Рада роботодавців юридичного факультету ЗНУ, яка створена у 2018 р. і діє на підставі Положення про Раду роботодавців юридичного факультету ЗНУ (https://www.znu.edu.ua/faculty/law/rada-rob/polozhennya_pro_radu_robotodavts_v_yuridichnogo_fakul_tetu.jpg). Рада складається із випускників юридичного факультету ЗНУ (<https://www.znu.edu.ua/ukr/znu/university/departments/law/12742/1527>). Про активне залучення до діяльності з відслідковування кар'єрної траєкторії випускників ОНП повідомив під час Зустрічі 5 з роботодавцями Куц А.В., Віце-президент Запорізької ТПП, Голова цієї Ради. ЕГ також було продемонстровано стенд музею ЗНУ з експозицією, яка присвячена розвитку юридичного факультету ЗНУ та кар'єрного шляху випускників ОНП. ЗНУ продемонструвало, що моніторинг та аналіз збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників відбувається постійно з метою врахування потреб та тенденцій розвитку ринку праці. На сторінці сайту ЗНУ також відображена інформація щодо кар'єрного шляху випускників ОНП (проект Історії успіху випускників), що позитивно впливає на імідж ЗНУ в цілому та популяризації ОНП зокрема (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/law/12742/12744>). На сторінці юридичного факультету ЗНУ також є сторінка «Анкета випускника», що забезпечує зв'язок випускників із ЗВО (https://signup.znu.edu.ua/index.php?r=student%2Fregistration&id_group=64). На сайті окремо відображені партнери-роботодавці (https://www.znu.edu.ua/faculty/law/rada-rob/partneri-robotodavts_.pdf) й повідомлення про зустрічі з роботодавцями (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/law/12742/12741>). На думку ЕГ, ці факти доводять тісний зв'язок ОНП і її випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

За час реалізації ОНП, яка затверджена рішенням Вченої ради ЗНУ, протокол № 9 від 27.04.2021, введено в дію наказом ректора № 185 від 29.04.2021 р., ОНП переглядалась у 2016, 2018, 2020 та 2021 роках. За результатами спілкування з гарантом ОНП, академічним персоналом і аспірантами ОНП ЕГ встановила, що оновлення змісту ОНП зумовлене результатами наукових досліджень НПП: впроваджено ОК «Адміністративно-процедурне право», «Транспортне право»; «Загальна конвергенція правових, економічних та культурних основ протидії корупції»; уточнено назву і зміст ОК «Критичне мислення та філософське усвідомлення світу», а також розподіл кредитів між обов'язковими ОК. Останній перегляд ОНП відбувався у січні-квітні 2021 року, в якому враховано результати тематичних заходів за участю Ради молодих вчених, представників ЗНУ, участі у тематичному стажуванні та підвищенні кваліфікації гаранта ОНП, НПП ОНП у 2020 р. Скореговано особливості ОНП, зміст наукової складової, розширено перелік вибірових дисциплін. Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ, переконалася, що система забезпечення якості вищої освіти ЗНУ вчасно реагує та вживає всі необхідні заходи щодо усунення виявлених недоліків ОНП та враховує пропозиції академічної спільноти щодо її покращення. Результати анонімного опитування здобувачів ОНП свідчать про те, що ЗНУ створює всі належні умови для повноцінної реалізації ОНП та врахування виявлених недоліків та їх усунення. 92,3% вказали, що на факультеті раніше проводились опитування здобувачів щодо задоволеності системою та критеріями оцінювання, решта – дали негативну відповідь. 100,0% зазначили, що результати опитувань враховувались для вдосконалення організації освітнього процесу. Всі респонденти вважають зрозумілою та прозорою процедуру контрольних заходів. 92,3% учасників опитування відповіли, що обізнані з процедурою перескладання контрольних заходів та з процедурою забезпечення об'єктивності та неупередженості екзаменатора, решта 7,7% – по цим питанням дали негативну відповідь. Жоден з опитаних не мав особистого досвіду перескладання контрольних заходів. 92,3% респондентів знають про те, що на факультеті раніше проводились опитування щодо забезпечення об'єктивності та неупередженості екзаменатора. 83,4% опитаних вказали, що результати опитувань враховувались для вдосконалення процедури забезпечення об'єктивності та неупередженості екзаменатора, ще 8,3% – зазначили, що вони скоріше враховувались і решта – вагались з відповіддю (<https://cutt.ly/mmlwb53>). За результатами зустрічі з аспірантами ОНП ЕГ було встановлено, що вони активно залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, а перегляд положень ОНП здійснюється з урахуванням запитів, пропозицій та зауважень здобувачів, які вони формують і висловлюють безпосередньо під час проведення консультативних зустрічей, фокус-груп, засідань кафедр, НМР факультету тощо або опосередковано – за результатами анонімних опитувань здобувачів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП затверджена ВР протокол № 9 від 27.04.2021, введено в дію наказом ректора № 185 від 29.04.2021, яка переглядалась у 2016, 2018, 2020 та 2021рр. та вперше проходить акредитацію тому практика врахування зауваження чи пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій, відсутня.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що у ЗНУ процедури і політики забезпечення якості вищої освіти сприймаються, як корисні та належні всіма членами академічної спільноти. Здобувачі регулярно запрошуються на засідання науково-методичної ради факультету, на яких розглядаються питання вдосконалення педагогічних технологій викладання у вищій школі та ін. Так, зокрема у 2020-2021 н.р. здобувачі першого року навчання Кремова Д., Чеченко К., Антоненко А., Клімов Б., а також здобувачі другого року навчання Соколенко Д., Болобан Д., Панченко Б., Белік І., здобувач третього року навчання Таран Д., були запрошені на засідання НМР юридичного факультету, під час яких розглядалися такі питання: «Особливості використання консультативної допомоги, демонстрація зразків педагогічної техніки, вправ-тренінгів, майстер-класів, творчих груп педагогів у формуванні педагогічної майстерності здобувачів третього рівня вищої освіти» (Протокол засідання НМР юридичного факультету №2 від 05.10.2020р.); «Самовдосконалення та самоосвіта як чинники професійного зростання викладача, що забезпечують розширення його творчих можливостей, пізнавальних інтересів та формування творчої індивідуальності» (Протокол засідання НМР юридичного факультету № 6 від 08.02.2021 р.) (Додатки 7 і 8 до Звіту експертів). На базі Школи педагогічної майстерності здобувач першого року навчання Кремова Д. зарахована для проходження курсу підвищення кваліфікації за темою: «Психолого-педагогічні та методичні передумови викладацької майстерності у вищій школі» (6 кредитів) термін роботи – з 15.02.2021 по 30.06.2021рр. (Додаток 3 до Звіту). ЕГ встановила, що ЗНУ заохочує здобувачів до участі у тематичних заходах (школах, вебінарах тощо) з методології наукових досліджень та інших тем спрямованих на допомогу здобувачам у навчанні. Здобувачі повідомили ЕГ, що у травні 2021 р. здобувачі Кремова Д., Соколенко Д., Болобан Д., Антоненко А. були залучені до інтерактивного он-лайн тренінгу (поведінкових експериментів) з проблематики етики, доброчесності та протидії корупції за Програмою USAID «Нове правосуддя» в рамках Ініціативи Управління ООН з наркотиків та злочинності «Освіта заради справедливості»; протягом 2020-2021 року здобувачі ОНП разом із НПП активно долучалися до участі у серії вебінарів спільно із представниками міжнародних програм GIZ (вересень 2020р., червень 2021 р.) з проблематики основних інститутів галузей права, їх дослідження та трансформації тощо (надано запит ЕГ, відповіді на запитання 17, 27 ЕГ). Враховуючи вище викладене, ЕГ дійшла висновку, що процеси розвитку та вдосконалення ОНП і освітньої діяльності за цією програмою набувають перманентного характеру. Сформовану в академічній спільноті ЗНУ культуру якості можна охарактеризувати, як засновану цілісну та

органічно узгоджену систему спільно поділюваних цінностей і смислів, що визначають якість освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – як спільну відповідальність всього колективу.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: Система забезпечення якості вищої освіти на ОНП складається із елементів загальноуніверситетського (Вчена рада ЗНУ, Науково-методична рада ЗНУ, відділ моніторингу якості освіти і ліцензування ЗНУ) й факультетського рівнів (Вчена рада юридичного факультету, Науково-методична рада юридичного факультету, гарант ОНП, завідувачі кафедр). Взірцевою є сформована в академічній спільноті ОНП культура якості освіти, яка є цілісною й органічно узгодженою системою спільно поділюваних цінностей і смислів, що постійно розвиваються й визначають якість освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – є спільною відповідальністю всього колективу ОНП. Активна участь здобувачів ОНП в засіданнях науково-методичної ради факультету, на яких розглядаються питання з проблематики вдосконалення педагогічних технологій викладання у вищій школі, систематичне залучення здобувачів до обговорення змісту ОНП та окремих її компонентів. Одним із основних складників системи забезпечення якості вищої освіти на ОНП є опитування здобувачів, академічного персоналу ОНП та інших учасників освітнього процесу, яке здійснюється регулярно, результати яких оприлюднюються на сайті ЗВО й безпосередньо впливають на перегляд змісту ОНП з метою удосконалення її змісту. Така практика є взірцевою. Позитивні практики: Моніторинг та періодичний перегляд ОНП є невід'ємним елементом загальноінституційної політики та процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, підставою для перегляду положень ОНП є запити, пропозиції та зауваження здобувачів, обумовлені попереднім досвідом навчання, обраним напрямком дослідницької роботи та специфікою сфери їх наукових інтересів, котрі виявляються шляхом проведення періодичних консультативних зустрічей, фокус-груп та опитувань здобувачів. Впроваджена позитивна практика залучення стейкхолдерів із числа роботодавців, як зовнішніх партнерів, у освітній процес ЗНУ та процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, яка є систематичною. На базі ЗНУ створена та активно працює Рада роботодавців юридичного факультету, яка здійснює моніторинг та аналіз інформації щодо кар'єрного шляху випускників з метою впровадження позитивних практик випускників ОНП у освітній процес та врахування потреб тенденції розвитку ринку праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Не виявлені

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, до якого залучаються всі учасники освітнього процесу. Перегляд положень ОНП здійснюється з огляду на запити, пропозиції та зауваження аспірантів, обумовлені попереднім досвідом навчання, обраним напрямком дослідницької роботи та специфікою сфери їх наукових інтересів, котрі виявляються шляхом проведення періодичних консультативних зустрічей, фокус-груп та опитувань здобувачів. Періодичність перегляду ОНП обумовлена графіком навчального процесу та, за загальним правилом, здійснюється не менше одного разу на рік. Пропозицій та побажань здобувачів та НПП стосовно будь-яких питань організації освітнього процесу і внутрішнього забезпечення якості ОНП важливим фактором для прийняття рішень щодо коригування змісту ОНП. Стейкхолдери є активними учасниками організації освітнього процесу та внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, їх пропозиції, рекомендації та зауваження враховуються під час реалізації ОНП та підготовки аспірантів. Відповідно до локальних документів система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗНУ вчасно реагує на виявлені недоліки пов'язані з розробкою та реалізацією ОНП. Сформовану в академічній спільноті ЗНУ культуру якості можна охарактеризувати, як засновану цілісно та органічно узгоджену систему спільно поділюваних цінностей і смислів, що визначають якість освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – як спільну відповідальність всього колективу. Особливу увагу ЗНУ приділяє результатам опитувань аспірантів, щодо їх оцінки змісту ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що в ЗНУ створені чіткі та зрозумілі правила і процедури, які регулюють права, обов'язки всіх учасників освітнього процесу, вони є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації ОНП. Відповідні правила і процедури нормативно закріплені як на загальноуніверситетському, так і на факультетському рівнях, а також опубліковані у вільному доступі на офіційних веб-сторінках ЗНУ та його структурних підрозділів (<https://cutt.ly/MmjIMie>; <https://cutt.ly/imjI3oB>). За результатами ознайомлення зі змістом відповідних внутрішніх (локальних) нормативно-правових документів, а також інтерв'ювання НПП ЗНУ, представників допоміжних (сервісних) підрозділів, здобувачів, роботодавців ЕГ переконалася у тому, що всі опитані належним чином обізнані у своїх правах, обов'язках та процедурах участі в реалізації ОНП; їх індивідуальні потреби враховуються НПП та гарантом ОНП, незадоволених виявлено не було. Зокрема, права і обов'язки аспірантів детально унормовані на загальноуніверситетському рівні: Положенням про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://cutt.ly/wmjOp4p>), Положенням про реалізацію права здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗНУ (<https://cutt.ly/fmjOmJ3>), Положенням про практику здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ (<https://cutt.ly/wmjOUVq>), Положення про здобуття наукового ступеня (атестацію) доктора філософії у ЗНУ (<https://cutt.ly/omjOC1O>), Положення про гаранта освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми ЗНУ (<https://cutt.ly/QmjO8sJ>). Невід'ємною складовою прозорої та публічної реалізації будь-якої освітньої програми є відкритість форм звітності. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ з'ясувала, що оцінювання успішності навчання здобувачів здійснюється двічі на рік у формі проміжної (піврічної та річної) атестації здобувачів щодо виконання ними індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. ЕГ встановила, що проміжна атестація здобувачів здійснюється на двох рівнях: перший – атестація на рівні наукового керівника та кафедри на засіданні якої заслуховується звіт здобувача та ухвалюється відповідне рішення; другий – звітування здобувачів про результати виконання індивідуального плану та індивідуального плану наукової роботи комісії на чолі із проректором з наукової роботи. Двоступенева атестація здобувачів має на меті, по-перше: з'ясувати результативність виконання наукової складової ОНП; по-друге: підтримку подальшої наукової діяльності здобувача, а також виявлення проблемних питань у процесі підготовки та сприяння їх вирішенню з боку адміністрації ЗНУ. Результати проміжної атестації здобувачів щодо виконання індивідуальних планів освітньої та наукової складової фіксуються в атестаційному листі, що є підставою для видання наказу ректора про переведення здобувача на наступний рік навчання.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час проведення дистанційної акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що ЗНУ не пізніше ніж за місяць (11.03.2021 р.) до затвердження проектів змін та доповнень до ОНП на офіційній вебсторінці в інформаційній рубриці «Громадське обговорення» розмістив проект ОНП «Право» з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Зауваження стейкхолдерів, здобувачів освіти, випускників аспірантури, викладачів програми та інших зацікавлених пропонувалося надсилати на електронну адресу: phd.znu@gmail.com до 01.04.2021, яка має 48 переглядів (<https://cutt.ly/OmjFAA4>). Під час зустрічей із роботодавцями та іншими учасниками акредитаційної експертизи їх учасники підтверджували, що надавали відповідні пропозиції та рекомендації щодо змісту ОНП, і вони були враховані (асп. Д. Кремова і Д. Соколенко під час Зустрічі 3, роботодавець Д. Лученко, С. Стеценко під час Зустрічі 5 та інші). Під час відкритої Зустрічі з ЕГ Ковбас І.В., доцент кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, вказав, що він та інші його колеги залучалися гарантом ОНП до обговорення проектів ОНП зі спеціальності Право як у 2020 році, так і у 2021 році (до засідань в онлайн-форматі кафедр та Вченої ради юридичного факультету) (Додаток 11 до Звіту ЕГ). Стосовно ОНП ЗНУ було звернуто увагу на потреби посилення засад міждисциплінарності при формуванні переліку навчальних дисциплін вільного вибору та на здійсненні наукових досліджень із використанням ресурсів один одного (це можуть бути інформаційні, літературні, кадрові ресурси тощо) (Додаток 11 до Звіту). ЕГ пересвідчилась, що перелік вибіркового дисциплін ОНП в редакції 2021 р. є міждисциплінарним. Також, на сайті ЗНУ у відкритому доступі розміщена інформація про ОНП, затверджена Вченою радою ЗНУ, протокол № 9 від 27.04.2021 р. (включаючи її цілі, очікувані результати навчання і освітні компоненти) (<https://cutt.ly/GmjPLYV>), навчальні плани (<https://cutt.ly/AmjAknX>), робочі програми (<https://cutt.ly/6mjAihv>), силабуси (<https://cutt.ly/lmjP4yS>) усіх освітніх компонентів, включених до неї, розклад занять та інше в достатньому обсязі для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів). ЕГ констатує, що офіційний веб-сайт ЗНУ є конструктивним, зручним у користуванні, інформаційно наповненим, зокрема, у розділі сторінки відділу докторантури та аспірантури міститься підрозділ: загальна інформація про відділ, нормативно правова база, вступна компанія, освітньо-наукові програми, освітній процес, науково-дослідна діяльність, соціологічні дослідження, академічна доброчесність, корисні посилання тощо (<http://phd.znu.edu.ua/>). Вся викладена інформація коректна та відповідає внутрішній політиці ЗНУ.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ було встановлено, що ЗНУ своєчасно оприлюднює на офіційній вебсторінці точну та достовірну інформацію з метою реалізації Закону України «Про доступ до публічної інформації», Указу Президента України від 5 травня 2011 р., №547 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації». На сайті ЗНУ у відкритому доступі розміщена інформація про ОНП: (включаючи її цілі, очікувані результати навчання і освітні компоненти) (<https://cutt.ly/GmjPIYV>), рецензії на неї (<https://cutt.ly/amjSwje>), силабуси усіх освітніх компонентів ОНП (<https://cutt.ly/lmjP4yS>), навчальні плани (<https://cutt.ly/AmjAknX>), робочі програми (<https://cutt.ly/6mjAihv>), графік освітнього процесу (<https://cutt.ly/omjADsb>), перелік вибіркових дисциплін, включених до ОНП (<https://cutt.ly/vmjPPss>), посилання на розміщення навчальних дисциплін в системі Moodle (<https://cutt.ly/omjPJZo>), статистика вибору вибіркових дисциплін аспірантами ОНП (<https://cutt.ly/SmjPowU>) та інші відомості. Окремим підрозділом веб-сайту є громадське обговорення ОНП (<https://cutt.ly/YmjAVKJ>), де бул розміщено проект ОНП до її перезатвердження, що дозволяє роботодавцям ознайомитися з її змістом та подати відповідні рецензії. На позитивну оцінку заслуговує підрозділ веб-сайту про викладачів ОНП (<https://cutt.ly/VmjAMEX>), на якому міститься інформація про дисципліни, біографію й наукову роботу НПП, задіяних на ОНП. Праці наукових керівників здобувачів третього рівня вищої освіти (Право) окремо розміщені на спеціальній вкладці веб-сайту наукової бібліотеки ЗНУ (<https://cutt.ly/JmjA9x9>), приміром перелік наукових праць Т.О. Коломоєць (<https://cutt.ly/SmjSurz>). Така практика дозволяє оцінити відповідність наукових інтересів наукових керівників аспірантів тематиці досліджень потенційних та діючих аспірантів ОНП. На позитивну оцінку, на думку ЕГ, заслуговує зміст підрозділу веб-сайта «Вступна компанія до аспірантури» (<https://cutt.ly/zmjSj6k>), де розміщено правила прийому до аспірантури ЗНУ, програми вступних іспитів до аспірантури, перелік документів, необхідних для вступу до аспірантури, їх форми (шаблони), вартість навчання в аспірантурі, вимоги до оформлення, презентації та оцінювання дослідницької пропозиції та наукових досягнень вступників до аспірантури ЗНУ, що дозволяє потенційним здобувачам сформувати всебічну картину про процедуру вступу до аспірантури. ЕГ констатує, що електронна система Moodle ЗНУ містить всю необхідну інформацію про розклад аспірантів, зміст освітніх компонентів ОНП, силабуси, робочі програми, тексти лекцій з усіх ОК, реалізованих на ОНП, інформацію про викладачів, їх вимоги, та порядок вибору вибіркових ОК ОНП. На думку ЕГ, обсяг інформації про ОНП на веб-сайті ЗНУ є достатнім для інформування заінтересованих сторін (стейкхолдерів), для забезпечення потенційним вступникам можливість зробити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавцям – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони Вчасне оприлюднення гарантом ОНП проекту ОНП «Право» з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів) на офіційному веб-сайті ЗНУ перед оновленням ОНП із можливістю стейкхолдерів надсилати свої зауваження на електронну адресу: phd.znu@gmail.com. Взірцевим є змістовне наповнення електронної системи Moodle ЗНУ, яка містить всю необхідну інформацію про розклад аспірантів, зміст освітніх компонентів ОНП, силабуси, робочі програми, тексти лекцій з усіх ОК, реалізованих на ОНП, інформацію про викладачів, їх вимоги, та порядок вибору вибіркових ОК ОНП. Позитивні практики Прозорою є процедура оцінювання успішності навчання здобувачів ОНП, який здійснюється двічі на рік у формі проміжної (піврічної та річної) атестації здобувачів щодо виконання ними індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. В ЗНУ створені чіткі та зрозумілі правила і процедури, які регулюють права, обов'язки всіх учасників освітнього процесу, вони є доступними для них, опублікована на офіційних веб сторінках ЗНУ та його структурних підрозділів та послідовно дотримуються під час реалізації ОНП. Обсяг і строки оприлюднення інформації про ОНП на веб-сайті ЗНУ є достатнім для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів), для забезпечення потенційним вступникам можливість зробити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавцям – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Не виявлені

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ Встановлена повна відповідність освітньо-наукової програми і освітньої діяльності за цією програмою дев'ятому критерію – «Прозорість та публічність». На ОНП визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, вони є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. ЗНУ своєчасно оприлюднює на офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства. Така публічність дозволяє отримати зауваження і пропозиції заінтересованих сторін осіб (стейкхолдерів) не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї. Взірцевим є змістовне наповнення електронної системи Moodle ЗНУ для аспірантів ОНП «Право».

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП повністю відповідає нормативним вимогам, а саме, п. 27 «Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» 2016 р. (<https://cutt.ly/omjXk1M>), та забезпечує повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності. ЕГ підтверджує наявність усіх чотирьох компонентів: здобуття глибинних знань із спеціальності (ОК 10 «Сучасні концепції та доктрини розвитку публічного права», ОК 11 «Методологічні традиції та перспективні тенденції розвитку приватного права»), оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (ОК 2 «Критичне мислення та філософське усвідомлення світу»), набуття універсальних навичок дослідника (ОК 4 «Дослідницько-інноваційна діяльність», ОК 5 «Основи європейської проектної діяльності», ОК 6 «Академічне письмо та академічна доброчесність»), здобуття мовних компетентностей (ОК 1 «Практичний курс іноземної мови для викладача-дослідника»). Відповідність змісту ОНП науковим інтересам аспірантів забезпечується вибірковими дисциплінами, механізм вибору яких врегульований Положенням про реалізацію права здобувачами третього рівня вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/4nru05K>). Процедура вибору ВК прозора, детальна, індивідуальна для кожного здобувача, що було підтверджено під час зустрічі з зі здобувачами (Д. Кремова). Вибір дисциплін здійснюється із використанням системи Moodle. Можливість вільного вибору дисциплін та їх відповідність темам наукових досліджень відзначили асп. Є. Асатрян та Д. Соколенко. Відповідність ВК темам досліджень здобувачів підтверджується також наданою гарантом на запит ЕГ таблицею (<blob:https://office.naqa.gov.ua/c6af6319-2a09-4132-a967-b60319f15de8>). Здобувачі під час зустрічі підтвердили, що їм надається можливість вибору ОК інших ОНП та ОПП, забезпечується перерахування результатів неформальної освіти, компетентностей, отриманих в рамках академічної мобільності (Барліт А., Коваленко Б., Кремова Д.), гарантується можливостями самостійного вибору ними тем наукових досліджень, коригування теми та індивідуального плану наукової роботи аспіранта й змісту наукового дослідження, які забезпечуються зусиллями гаранта ОНП та наукових керівників аспірантів, що було підтверджено під час Зустрічей 2, 3 і спілкування з гарантом ОНП. Рівень задоволеності здобувачів ступенем задоволеності їх наукових інтересів, переліком вибіркових дисциплін, процедурою його формування також визначається регулярними опитуваннями здобувачів (<https://cutt.ly/VntetIs>). Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів визначається в їх навчальних планах (<https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>). Наукові керівники та здобувачі підтвердили вільний вибір тем наукових досліджень, наукових керівників й надану аспірантам можливість продовжувати напрямок наукового дослідження, започаткований під час навчання на бакалавраті або в магістратурі (Є. Асатрян, О. Ганжа, Л. Удовика, Д. Єрмоленко).

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Процедура призначення наукових керівників визначена Положенням про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти (ступеня доктора філософії) (<https://cutt.ly/gnruCm2>). Під час акредитаційної експертизи ЕГ ознайомилась із таблицею відповідності тем дисертаційних досліджень здобувачів напрямам наукових досліджень їх наукових керівників, наданої на запит (<blob:https://office.naqa.gov.ua/c6af6319-2a09-4132-a967-b60319f15de8>). Окрім того, відомості про публікації наукових керівників містяться у звіті самооцінювання ОНП і системі Moodle. Аналіз наданих відомостей дозволяє стверджувати, що наукова діяльність аспірантів відповідає напрямам досліджень їх наукових керівників. Наукові керівники мають публікації з проблематики аспірантів, у тому числі, публікації у НБД Scopus та Web of Science, що визначає їх спроможність надавати системну кваліфіковану підтримку у написанні наукових робіт на здобуття ступеня доктора філософії, а також спроможність створювати спеціалізовані вчені ради для захистів (приміром, проф. Л.Г. Удовика <https://cutt.ly/FmjCdIn>). Зазначена спроможність перевіряється також і при вступі до аспірантури, про що ЕГ засвідчила гарант ОНП і що підтвердили наукові керівники аспірантів. Наприклад, д.ю.н., проф. Бондар О.Г. проводить наукові дослідження у сфері використання та охорони земель в Україні, відповідно, його аспірантка Є. Асатрян виконує дисертаційне дослідження «Правове регулювання використання та охорони земель для туризму». Під час спілкування зі здобувачами та науковими керівниками була підтверджена інформація про те, що вибір тем дисертаційних досліджень узгоджується відповідно до сфер наукових досліджень керівників. ЕГ констатує, що в ЗВО на належному рівні регламентовано питання вибору та зміни наукового керівника. Положенням про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (поза аспірантурою) (<https://cutt.ly/gnruCm2>) передбачена можливість зміни наукового керівника (п. 3.15), зміни наукового керівника (п. 3.16), усунення наукового керівника в разі порушення академічної

добросовісності (п. 3.17), вирішення потенційних конфліктів між аспірантами і науковим керівником (п. 1.18). Під час резервної зустрічі ЕГ спілкувалася із Координатором PhD-програм у ЗНУ Меньяло В.І. (призначена наказом Ректора від 22.02.2021 № 69) (Додатки 4, 5), яка здійснює координацію діяльності гарантів ОНП, проектних груп й навчально-методичну діяльність НПП, залучених до викладання на ОНП, розробку й оновлення локальних нормативних документів щодо функціонування третього рівня вищої освіти в ЗНУ, а також координацію освітньої діяльності аспірантів різних ОНП. Зокрема, нею розроблена сторінка в Moodle «Для гарантів освітньо-наукових програм», яка містить державну та локальну нормативну базу щодо третього рівня вищої освіти; відеотеку вебінарів та презентацій НАЗЯВО тощо. ЕГ відзначає інноваційний характер діяльності Координатора (<https://moodle.znu.edu.ua/enrol/index.php?id=12661>).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ переконалася, що ЗНУ організаційно та матеріально забезпечує здобувачів вищої освіти для виконання і апробації наукових досліджень здобувачів у межах ОНП. Цьому сприяють особисті зусилля наукових керівників аспірантів та заходи, реалізовані бібліотекою ЗНУ. Апробація результатів досліджень здійснюється під час участі: у наукових, науково-практичних заходах, в т. ч. проведення спільних наукових досліджень, при виконанні наукових досліджень у рамках НДТ, при виконанні міжнародних грантових досліджень; під час проходження педагогічної практики або ж за сумісництвом на юридичному факультеті (Кремова Д., Титаренко М., Мамедова Т., Шумейко І.); у практичній діяльності (Діденко Є.) діяльність у Мелітопольському суді Запорізької області; у нормопроектній діяльності (під час формування пропозицій для удосконалення положень чинного законодавства, підготовки разом із науковим керівником та у рамках діяльності Навчально-наукової лабораторії дослідження проблем службового права НАПрН України наукових висновків до проектів нормативно-правових актів). На запит ЕГ були надані приклади актів впровадження аспірантів (<blob:https://office.naq.gov.ua/600fc0c0-b733-4ad1-b6b5-130b54e9be87>). НПП та здобувачі ід час зустрічей з ЕГ підтвердили інформацію Звіту самооцінювання про залучення у 2020-2021 рр. до обговорення та підготовки пропозицій до проектів законів «Про адміністративні процедури», «Про запобігання корупції», «Про державну службу» тощо; при виконанні досліджень на замовлення регіональних стейкхолдерів: Запорізької обласної державної адміністрації, Запорізької міської ради, виконавчого комітету Запорізької міської ради, Дніпропетровського окружного адміністративного суду тощо. Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ переконалася, що ЗНУ сприяє та створює всі належні умови для апробації результатів наукових досліджень здобувачів. Так, на базі ЗНУ створено електронну систему наукових публікацій СИНАП, на якій розміщено 3365 публікацій молодих вчених (<https://scientific-rating.znu.edu.ua/>). ЕГ встановила, що ЗНУ надає можливість: безкоштовних публікацій у двох наукових журналах категорії «Б» ЗНУ: «Вісник ЗНУ. Юридичні науки» та Юридичний науковий електронний журнал; безкоштовного опублікування за договорами з Центром українсько-європейського наукового співробітництва й інших журналах в т.ч. БД WoS; участі у щорічних разових наукових заходах із опублікуванням тез; безкоштовний доступу до БД Scopus, WoS, ELSIVER, участі у заходах НАПрН України. Під час Зустрічі 6 ЕГ пересвідчилася, що на ОНП передбачено фінансове стимулювання за публікації у БД Scopus, WoS й за захист дисертацій здобувачів-співробітників ЗНУ; участь у безоплатних міжнародних навчально-наукових стажуваннях тощо. Враховуючи викладене, ЕГ дійшла висновку, що ЗНУ в повному обсязі задовольняє освітні потреби здобувачів, як теоретичного так і практичного напрямку діяльності, в рамках апробації результатів наукових досліджень в межах реалізації ОНП.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ переконалася, що ЗНУ забезпечує залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти у межах укладених договорів про співпрацю із зарубіжними ЗНУ: Вроцлавський університет, Молдовський державний університет, Куявський університет (Польща), Університет Стефана Сел Марє (Румунія) та Центром українсько-європейського наукового співробітництва. Така співпраця надає можливості здобувачам безкоштовно приймати участь у міжнародних наукових заходах із опублікуванням тез наукових досліджень за підсумками участі (Титаренко М., Словачка, 2019 р.), міжнародного навчально-наукового стажування (Титаренко М., Діденко Є., Шумейко І., Шевченко М., Кремова Д. та ін.); опублікування статей у зарубіжних наукових журналах держав ЄС (Шумейко І., Шевченко М., Мамедова Т., Титаренко М., Барліт А. та ін.), в т.ч. й БД Web of Science (Ніколаєнко С.). Результати досліджень Шевченка М., Шимон О., Шумейка І. впроваджено в проєкті «Загальноєвропейська конвергенція правих», економічних та культурних основ протидії корупції» (Жан Моне). Здобувачі долучається до заходів USAID, Pravo Justice, ОБСЄ (за участі ЗНУ), ініціатив ВГ «Європейський центр верховенства права» у співпраці з «Mana Balls» (Латвія), міжнародних заходів НАПрН України тощо. Така активність дає можливість здобувачам здійснити апробацію результатів досліджень, знайомитися з тенденціями та досягненнями фахової науки (надано запит ЕГ: <blob:https://office.naq.gov.ua/dcb904a0-d1b2-4059-ad1f-092705421do>; <https://office.naq.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>; Додаток 3). Гарант ОНП на запит ЕГ надала відомості й підтвердження (у вигляді численних сертифікатів, дипломів тощо) щодо участі аспірантів ОНП у різноманітних наукових заходах, конференціях, міжнародних стажуваннях (<blob:https://office.naq.gov.ua/6adc745c-b803-4622-b452-91931ab9f636>). Необхідно окремо відзначити успіхи аспірантки Кремової Д. (зустріч 3), яка є

активною у різноманітних заходах, організованих ЗНУ та українськими й іноземними партнерами ЗНУ. Надання можливостей для долучення аспірантів ОНП до участі у міжнародних проєктах за спеціальністю (Erasmus + та ін) підтвердило керівництво ЗНУ під час Зустрічей з ними, зокрема проректор з науково-педагогічної роботи Каганов Ю.О. Під час резервної зустрічі координатор програм PhD ЗНУ Меняйло В.І. зазначила, що вона на постійній основі здійснює консультативну підтримку аспірантів в режимі 24/7 з будь-яких питань в аспірантському Telegram-каналі, надає їм інформаційну підтримку в соціальних мережах: ФБ-група «Аспірантура і докторантура ЗНУ» (2,2 тис. учасників) (<https://www.facebook.com/groups/1430909570544926>); ФБ-група «European Project Culture». Меняйло В.І. спільно з ректоратом сприяє організації загальноуніверситетських заходів для аспірантів. ЕГ відзначає, що така практика, поряд із зусиллями наукових керівників ОНП та гаранта ОНП, створює всебічні можливості для долучення аспірантів ОНП до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

В рамках зустрічей з НПП, здобувачами та випускниками ОНП ЕГ було отримано відомості про залучення аспірантів до участі у написанні грантових заявок (Т. Магомедова, О. Бондар – інформацію про заявку на проєкт «European land management practices» надано на запит). Аспірантка Д. Кремова зазначила про участь у виконанні наукових проєктів з фінансуванням з Держбюджету разом із науковим керівником Коломоєць Т.О., зокрема: «Інституціоналізація антикорупційних трансформацій законодавства і практика його застосування у сфері публічно-правових відносин в Україні» (№ держ. реєстр. 0120U102041 2/20), «Дослідження проблем теорії службового права в умовах євроінтеграції» (№ держ. реєстр. 0120U000374). Аспіранти і НПП підтвердили активну участь здобувачів в написанні посібників, монографій, енциклопедичних видань разом з своїми науковими керівниками. Асп. Шевченко М. брав участь в написанні колективного навчального посібника, асп. Шевченко М. й Шумейко І. готували словник термінів зі службового права, асп. Коваленко Б. є співавтором Великої юридичної енциклопедії (Т. 5 «Адміністративне право»), Шумейко І. під час навчання в аспірантурі залучався до написання коментаря до Закону України «Про запобігання корупції» (відповідь на запитання 17, 21 ЕГ: <https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/4124>; Додаток 3). Апробація результатів досліджень здобувачів здійснюється під час участі у наукових, науково-практичних заходах, в т.ч. й за кордоном, під час проведення спільних наукових досліджень, виконання наукових досліджень у рамках НДТ, при виконанні міжнародних грантових досліджень, під час проходження педагогічної практики та роботи за сумісництвом на юридичному факультеті (Кремова Д., Титаренко М., Мамедова Т., Шумейко І.), у практичній діяльності (Ганжа О. в діяльності апарату Верховної Ради України), у діяльності з написання й рецензування проєктів нормативно-правових актів (в рамках діяльності створеної на юридичному факультеті Навчально-наукової лабораторії дослідження проблем службового права НАПрН України). На підтвердження цих фактів на запит ЕГ було надано акти впровадження наукових результатів Магомедової Т.М., Коваленка Б.В., Барліта А.Ю. (blob:<https://office.naqa.gov.ua/600fc0c0-b733-4ad1-b6b5-130b54e9be87>). Наукові керівники аспірантів регулярно публікують та апробують результати досліджень у спільних монографіях, наукових статтях в журналах, що входять до науково-метричних баз Scopus та WoS. Вказані показники наукових керівників розміщені у звіті самооцінювання ОНП та системі Moodle, вони враховуються під час складання щорічного рейтингу НПП. Про практичне впровадження результатів спільної наукової діяльності свідчать надані на запит ЕГ гарантом ОНП відомості про участь НПП в редакційних колегіях наукових видань, їх діяльність в експертних радах і проєктах національного і регіонального рівнів (Андрєєва І.І., Запольських С.П., Залужна М.В., Терно С.О., Меняйло В.І., Каганов Ю.О., Удовика Л.Г., Колмоєць Т.О. та ін) (Додаток 2).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ переконалася, що ЗНУ вживає всіх можливих заходів щодо недопущення порушення академічної доброчесності на рівні університету й юридичного факультету. На офіційному сайті ЗНУ розміщені релевантні локальні нормативно-правові акти: Кодекс академічної доброчесності ЗНУ (https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem_chnoyi_dobrochesnost_.pdf), Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти та дисертаціях на здобуття наукового ступеня доктора філософії ЗНУ (http://phd.znu.edu.ua/page//honor/_pro_zapob_gannya_ta_viyavlennya_akadem_chnogo_plag_atu_.pdf) та ін. Матеріали та ресурси академічної доброчесності забезпечуються шляхом: вивчення здобувачами ОК 6 «Академічне письмо та академічна доброчесність» і ОК5 «Основи європейської проєктної культури» (окремий модуль); моніторингом дотримання академічної доброчесності шляхом перевірки всіх тестових робіт з використання системи Unicheck; «сліпим» подвійним незалежним рецензуванням рукописів НПП в наукових журналах ЗНУ; розміщенням наукових робіт НПП та здобувачів в репозитарії ЗНУ; проведенням тематичних освітніх заходів та тематичних зустрічей із здобувачами вищої освіти; використанням результатів участі у Проєкті сприяння академічної доброчесності в Україні (SAIUP) й Проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (AIQI); надання безоплатного доступу до електронних текстових фахових ресурсів; постійним моніторингом обізнаності НПП та здобувачів щодо дотримання вимог академічної доброчесності шляхом соціологічних опитувань (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdzily/1165/11704/12548/12729>). ВСІ здобувачі ОНП мали змогу пройти он-лайн тестування на рівень цифрової грамотності та отримати сертифікати відповідності 2021р. (надані на запит ЕГ: blob:<https://office.naqa.gov.ua/2c084e68-2a04-40e8-9feb-1ced9f0b491b>). Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ встановлено, що фактів порушення академічної доброчесності серед НПП та здобувачів за ОНП не виявлено. Із

загальновідомих даних МОН України про факти порушення академічної доброчесності на ОНП повідомлень не було. ЕГ констатує, що відповідно до п. 3.17 Положення про підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (поза аспірантурою) (<https://cutt.ly/gnruCm2>) передбачена можливість усунення наукового керівника в разі порушення академічної доброчесності. Таких випадків на ОНП не підтверджено. Під час Зустрічі 6 ЕГ Голова Ради з академічної доброчесності Павленко І. підтвердила, що в ЗНУ діє система контролю за академічною доброчесністю, яка є складовою системи забезпечення якості освіти; склад Ради затверджується рішенням Вченої ради ЗНУ, до неї входять представники факультетів; діяльність Ради починається з моменту виявлення фактів порушення стандартів доброчесності. Тоді скликається Комісія з розгляду певного питання, а остаточне рішення за результатами діяльності Комісії ухвалюється Радою.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильні сторони: Впровадження у ЗНУ унікальної практики діяльності Координатора PhD-програм (проф. В.І. Меньяло), який забезпечує координацію діяльності гарантів ОНП та проектних груп, розробку та оновлення локальних нормативних документів щодо функціонування третього рівня вищої освіти в ЗНУ, координацію навчально-методичної діяльності викладачів, які здійснюють викладання дисциплін циклу загальної підготовки на ОНП, координацію освітньої діяльності аспірантів різних ОНП. Інституційна політика нульової терпимості до фактів академічної недоброчесності, яка забезпечується наявністю в структурі ОНП ОК 6 «Академічне письмо та академічна доброчесність», зусиллями наукових керівників, перевіркою робіт аспірантів на програмах анти плагіату, які встановлені в Бібліотеці й на кафедрах, систематичним навчанням аспірантів й НПП з проблем академічної доброчесності, функціонуванням Ради з академічної доброчесності ЗНУ; Інституціональна політика ЗВО щодо сприяння внутрішній та міжнародній академічній мобільності аспірантів, підтверджена широкими партнерськими зв'язками ОНП з національними й іноземними освітніми й науковими установами; Активне залучення аспірантів до написання грантових заявок, виконання міжнародних проектів, а також участь аспірантів у національних наукових проектах разом із науковими керівниками. Позитивні практики: Зміст ОНП повністю відповідає науковим інтересам аспірантів, надає можливість формування індивідуальної навчальної траєкторії і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю; Наукова діяльність аспірантів повністю відповідає напрямам досліджень їх наукових керівників, що забезпечується на різних етапах підготовки аспірантів, починаючи зі вступу до аспірантури; ЗВО забезпечує можливість вільного вибору наукового керівника, його заміну й усунення в разі виявлення академічної недоброчесності з його боку; Матеріально-технічне забезпечення ЗНУ у повному обсязі задовольняє освітні потреби здобувачів щодо можливості виконання наукових досліджень, як теоретичного так і практичного напрямку діяльності; Широка практика впровадження результатів наукових досліджень аспірантів під час участі у науково-практичних заходах, в т.ч. й за кордоном, проведення спільних наукових досліджень з науковими керівниками, в особистій практичній діяльності здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Не виявлені

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Враховуючи повну відповідність змісту ОНП науковим інтересам здобувачів, наявність комплексу ОК, що забезпечують повноцінну підготовку здобувачів до дослідницької та викладацької діяльності, наявність чітких та прозорих механізмів вибору дисциплін, що забезпечують врахування наукових інтересів дослідників та формування індивідуальної навчальної траєкторії аспірантів; всебічної інституційної, матеріальної й організаційної підтримки аспірантів, які надає ЗВО для проведення і апробації результатів наукових досліджень; повну відповідність тем дисертаційних досліджень здобувачів напрямом наукової діяльності керівників; активне залучення здобувачів до національних та міжнародних проектів, залучення аспірантів до написання грантових заявок й участі у спільних наукових проектах разом із науковими керівниками; підтвердженої практики подвійного наукового керівництва аспірантами із залученням представників ЗВО-партнерів; впровадження в ЗВО посади Координатора PhD-програм ЗНУ, яка є унікальною в контексті національних практик; загального високого рівня наукової й методичної підготовки аспірантів і НПП, які задіяні під час реалізації ОНП; інституціональну політику ЗВО щодо сприяння внутрішній та міжнародній академічній мобільності аспірантів, підтверджену широкими партнерськими зв'язками ОНП з національними й іноземними освітніми й науковими установами; наявність унікального освітнього середовища, створеного на ОНП спільними зусиллями НПП, які задіяні під час реалізації ОНП, авторитетом

окремих науковців, що підтверджується серед іншого існуванням на юридичному факультеті регіональної школи адміністративного права, ЕГ вважає, що ОНП повністю відповідає критерію 10 та містить ряд іноваційних практик, які якісно виділяють її на фоні інших ЗВО, а тому є підстави присвоєння кваліфікаційного рівня відповідності «А».

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Не виявлені

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	A
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація з визначенням "зразкова"**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	наказ на признач коорд. <i>PhD.PDF</i>	E6UNIVMiqhLoorErkemJOX5wC9656/L4hCp7wQq62ek=
Додаток	напрям. роботи коорд. <i>PhD.pdf</i>	1okjka+RNrRuC1r/w9qrvqjMlIN4turxuZaGgDxP+Y=
Додаток	Положення про Вчену раду юридичного факультету <i>ЗНУ.pdf</i>	ic/5xeBBTidKH/KWDD81fUOpsSdMoMopPETJoZQuMZY=

Додаток	<i>Протокол №2.PDF</i>	WTZIaxDVj2hGM7BPxHwgQF2Fr89ot9Q6juTGvaW xAoI=
Додаток	<i>Протокол №6.PDF</i>	LuDA4NW2S7DeGAUFICmMICW+pypUV/po/dvPw x5iSzM=
Додаток	<i>Результати, отримані у неформальній освіті здобувачами.pdf</i>	JZZj2NY6wUir/CLer2d5Up4L2wyju9k2siYS1R7JVZk =
Додаток	<i>Угода про Кооперацію.pdf</i>	X2ifY+N6QfrnoMoQsoDUCkBAAdS54/R5t54UDhEf2 SD4=
Додаток	<i>Ковбас.pdf</i>	U9u7iykpeHAG71lMTeur9xa14g4g9StsnFGapcKs47s =
Додаток	<i>БРИТАНСЬКА РАДА.pdf</i>	HZhm9ZRjY7+DX5WQYm6WGdBimYbZuDSp1lxEs D1FJrw=
Додаток	<i>Відомості про НПП.pdf</i>	wVmeMn8oofn5cs/Hnm3lfMGvDhIA5Hf+35aDlxkh Es=
Додаток	<i>Кремova_Д_результати роботи.pdf</i>	CmyUs4o7bxX5NzfReU8ZZ4uCnRfZ+lloFU3WoG/C SWo=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Овчаренко Олена Миколаївна

Члени експертної групи

Некіт Катерина Георгіївна

Шубіна Наталія Миколаївна